

Fortum Oyj

**Osavuositiedustus
Tammi–kesäkuu 2011**

19.7.2011

Hyvä tuloskehitys jatkui

- Vertailukelpoinen liikevoitto 997 (990) miljoonaa euroa, +1 %
- Osakekohtainen tulos 1,29 (0,93) euroa, +39 %
- Vahva taloudellinen asema
- Venäjän investointiohjelma eteni suunnitellusti; toisen uuden yksikön kaupallinen käyttö alkoi

Tunnuslukuja	II/11	II/10	I-II11	I-II/10	2010	Viimeiset 12 kk (LTM)
Liikevaihto, milj. euroa	1 316	1 295	3 350	3 242	6 296	6 404
Liikevoitto, milj. euroa	609	351	1 509	1 075	1 708	2 142
Vertailukelpoinen liikevoitto, milj. euroa	348	339	997	990	1 833	1 840
Tulos ennen veroja, milj. euroa	552	332	1 456	1 045	1 615	2 026
Tulos/osake, euroa	0,53	0,30	1,29	0,93	1,46	1,83
Liiketoiminnan kassavirta, milj. euroa	410	422	864	943	1 437	1 358
Oma pääoma/osake, euroa			9,93	9,19	9,24	
Korollinen nettovelka (kauden lopussa), milj. euroa			6,783	6,506	6 826	
Osakkeiden määrä keskimäärin, tuhatta			888 367	888 367	888 367	

Tunnuslukuja	2010	LTM
Sijoitetun pääoman tuotto, %	11,6	13,8
Oman pääoman tuotto, %	15,7	19,1
Nettovelka/käyttökate (EBITDA)	3,0	2,5

Fortumin toimitusjohtaja Tapio Kuula vuoden 2011 toisesta neljänneksestä:

”Vuoden 2011 toisen neljänneksen tulos oli odotustemme mukainen ja taloudellinen asemamme säilyi vakaana. Sekä liikevaihto että vertailukelpoinen liikevoitto kasvoivat vuodentakaiseen verrattuna. Sähkönkulutus väheni Pohjoismaissa hieman, kun taas Venäjällä sähkönkysyntä kasvoi vähän vuoden 2011 toisella neljänneksellä vuoden 2010 vastaavaan jaksoon verrattuna. Maailmantalouden tila ja Euroopan energiapolitiittinen asennerympäristö ovat herättäneet epävarmuutta markkinoilla.

Japanin Fukushima onnettomuuden jälkeen on ymmärrettävää, että eri puolilla maailmaa lisääntynyt huoli ydinvoiman turvallisuudesta vaikuttaa ydinvoimainvestointeihin ja niiden ajoitukseen. Fortum pitää erittäin tärkeänä, että ydinvoimalla on laaja poliittinen ja yhteiskunnallinen hyväksyntä. Ydinvoimaloiden turvallisuuden arviointi ja avoin keskustelu riskeistä ovat välttämättömiä alaan kohdistuvan yleisen luottamuksen palauttamiseksi.

Saksa ilmoitti toukokuussa aiemmasta linjastaan poiketen luopuvansa ydinvoimasta vuoteen 2022 mennessä. Päätös tehtiin Fukushima onnettomuuden seurauksena, ja ydinvoima on tarkoitus korvata uusiutuvilla energianlähteillä. Ydinvoimasta luopuminen vuosikymmenen aikana on haaste ja saattaa vaikuttaa alaan koko Euroopassa.

Suomen uusi hallitus julkisti ohjelmansa kesäkuussa. Seuraavan nelivuotiskauden uudessa ohjelmassa todetaan, että hallitus ei tee uusia periaatepäätöksiä ydinvoimasta. Lisäksi hallitus esittää mahdollisen windfall-veron ja uraaniveron käyttöönoton selvittämistä. Hallitus aikoo myös arvioida uusiutuvan energian tukimalleja.

Emme kuitenkaan saa unohtaa sitä, että ilmastonmuutos on nyt ja tulevaisuudessakin vakava maailmanlaajuinen haaste, johon tarvitsemme ratkaisuja. Vastakkain ovat toisaalta päästöjen hillitseminen ja luonnonvarojen niukkuus ja toisaalta väestön- ja talouskasvun vauhdittama energiankulutuksen lisääntyminen. Energiankulutusta on tehostettava samalla, kun yhä useampi ihminen saatetaan sähkön ja modernien energiajärjestelmien piiriin. Toisaalta energiatehokkuuden myötä sähkön rooli korostuu, mikä tarjoaa Fortumille liiketoimintamahdollisuuksia. Investoinnit sähkön ja lämmön tuotantoon ovat hyvin pääomavaltaisia – siksi Fortum painottaa ennakoitavan ja johdonmukaisen energiapolitiikan ja toimintaympäristön tärkeyttä.

Valmistaudumme kasvuun strategiaamme nojautuen. Prioriteettinamme on ylläpitää vahvaa tasetta, jonka avulla voimme joustavasti tarttua kasvumahdollisuuksiin myös pitkällä aikavälillä. Keskeinen osa ydinosiamme on päästöttömän vesivoiman tuotanto, jolla on tärkeä asema strategiassamme myös tulevaisuudessa. Vesivoimaa tarvitaan tasapainottamaan tuotantoa ja kulutusta, kun sähköä tuotetaan vähitellen yhä enemmän muun muassa tuuli- ja aurinkovoimalla.

Vesi- ja ydinvoiman lisäksi strategiaamme perustuu syvälliseen asiantuntemukseemme sähkön ja lämmön yhteistuotannossa (CHP), jossa käytetään joustavasti eri polttoaineita. CHP-tuotantoon perustuva kaukolämpö ja -kylmä sekä älykkäisiin sähköverkkoihin liittyvät ratkaisut tukevat kestävä ja modernin kaupunkirakenteen kehittämistä. Lisäämme edelleen paikallisten biopolttoaineiden sekä jätteiden hyödyntämistä tuotannossa, ja tavoitteenamme on vähentää hiilidioksidipäästöjä ja tehostaa resurssien käyttöä.

Pohjoismaisen ydinliiketoimintamme ohella Venäjän toimintomme kasvavat jatkuvasti. Venäjä on Fortumin nykyisellä markkina-alueella nopeimmin kasvava kansantalous, ja Fortum on sitoutunut toteuttamaan maassa mittavan investointiohjelman. Venäjälle rakennettavat uudet yksiköt perustuvat energiatehokkaisiin teknisiin ratkaisuihin, jotka säästävät polttoainetta ja tarjoavat selviä ympäristöhyötyjä. Olemme ottaneet Venäjällä käyttöön jo kaksi uutta yksikköä ja viimeistelemme parhaillaan kolmannen uuden yksikön käyttöönottoa. Kaksi uutta yksikköä ovat jo vaikuttaneet positiivisesti tulokseen. Uusien yksiköiden käyttöönotto pienentää Fortumin riskiä saada mahdollisista viivästymisistä aiheutuvia sakkomaksuja ja sen vuoksi olemme voineet purkaa näitä kahta yksikköä koskevat varaukset, jotka on tehty yritystoston aikaan.

Taloudelliset tulokset

Huhti-kesäkuu

Konsernin liikevaihto oli huhti-kesäkuussa 1 316 (1 295) miljoonaa euroa. Konsernin liikevoitto oli yhteensä 609 (351) miljoonaa euroa. Fortumin vuoden 2011 toisen neljänneksen raportoituun liikevoittoon vaikutti 76 (-15) miljoonalla eurolla pääasiassa sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitokäytäntö. Kirjanpitokäytäntö ei kuitenkaan vaikuttanut vertailukelpoiseen liikevoittoon, joka oli yhteensä 348 (339) miljoonaa euroa. Kertaluonteiset erät, käypään arvoon arvostamisen vaikutukset ja ydinjätehuolto-rahastoon liittyvä oikaisu olivat vuoden 2011 toisella neljänneksellä 261 (12) miljoonaa euroa. Tästä 192 miljoonaa euroa liittyy Fingrid Oyj:n osakkeiden myynnistä saatuun voittoon.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli toisella neljänneksellä 15 (15) miljoonaa euroa, josta Hafslund ASA:n osuus oli -11 (12) miljoonaa euroa ja TGC-1:n osuus 30 (9) miljoonaa euroa. Osuus TGC-1:n voitoista perustuu yhtiön julkaistuun, IFRS-standardien mukaiseen ensimmäisen

neljänneksen osavuositarkastukseen. Osuus Hafslund ASA:n tuloksesta perustuu yhtiön ensimmäisen neljänneksen osavuositarkastukseen, ja se sisältää 20 miljoonan euron alaskirjauksen Hafslund ASA:n omistamien Renewable Corporationin (REC) osakkeista. Alaskirjaus perustuu REC:n osakkeen arvoon 30.6.2011 (ks. myös liite 14). Fortumin toisen neljänneksen tulos ei sisällä Hafslundin toisen neljänneksen tulosvaikutusta, REC poislukien, sillä tulososuus perustuu edellisen neljänneksen tietoon.

Liikevaihto divisioonittain

Milj. euroa	II/11	II/10	I-II/11	I-II/10	2010	LTM
Power	574	597	1 267	1 366	2 702	2 603
Heat	322	301	1 047	952	1 770	1 865
Russia	195	169	490	413	804	881
Distribution*	215	200	526	480	963	1 009
Electricity Sales*	183	327	556	964	1 798	1 390
Muut	19	16	49	21	51	79
Nord Poolissa tehtyjen ostojen ja myyntien netotus	-150	-261	-516	-944	-1 736	-1 308
Eliminoinnit	-42	-54	-69	-10	-56	-115
Yhteensä	1 316	1 295	3 350	3 242	6 296	6 404

* Osa Electricity Solutions and Distribution -divisioonaa

Vertailukelpoinen liikevoitto divisioonittain

Milj. euroa	II/11	II/10	I-II/11	I-II/10	2010	LTM
Power	257	271	582	695	1 298	1 185
Heat	25	33	196	165	275	306
Russia	21	-9	55	7	8	56
Distribution*	60	53	184	155	307	336
Electricity Sales*	10	10	21	-3	11	35
Muut	-25	-19	-41	-29	-66	-78
Yhteensä	348	339	997	990	1 833	1 840

* Osa Electricity Solutions and Distribution -divisioonaa

Liikevoitto divisioonittain

Milj. euroa	II/11	II/10	I-II/11	I-II/10	2010	LTM
Power	271	280	760	747	1 132	1 145
Heat	25	35	290	194	303	399
Russia	21	-9	55	23	53	85
Distribution*	252	53	377	166	321	532
Electricity Sales*	23	23	3	-6	46	55
Muut	17	-31	24	-49	-147	-74
Yhteensä	609	351	1 509	1 075	1 708	2 142

* Osa Electricity Solutions and Distribution -divisioonaa

Tammi-kesäkuu

Konsernin liikevaihto oli tammi-kesäkuussa 3 350 (3 242) miljoonaa euroa. Konsernin liikevoitto oli yhteensä 1 509 (1 075) miljoonaa euroa. Fortumin asianomaisen kauden raportoitua liikevoittoa lisäsi 249 (21) miljoonalla eurolla pääasiassa sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitoikäntö. Kirjanpitoikäntö ei kuitenkaan vaikuttanut vertailukelpoiseen liikevoittoon, joka oli yhteensä 997 (990) miljoonaa euroa.

Kertaluonteiset erät, käypään arvoon arvostamisen vaikutukset ja ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu olivat vuoden 2011 tammi-kesäkuussa 512 (85) miljoonaa euroa. Tästä summasta kertaluonteiset erät olivat 275 (50) miljoonaa euroa. Ne liittyvät pääosin Tukholman ulkopuolisten kaukolämpötoimintojen ja lämmöntuotantolaitosten sekä Fingrid Oyj:n osakkeiden myyntiin.

Ruotsin kruunun keskikurssi oli vuoden 2011 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä keskimäärin 9 % vahvempi euroon nähden kuin vastaavalla jaksolla vuonna 2010. Kruunun ja euron vaihtokurssi ja sähkön euromääräinen myynti lisäsivät Power-divisioonan kustannuksia. Vahva Ruotsin kruunu vaikutti myös negatiivisesti kassavirtaan.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitoista oli 74 (31) miljoonaa euroa. Kasvu viime vuoteen verrattuna johtui ennen kaikkea Hafslund ASA:n ja TGC-1:n osuuksien myönteisestä kehityksestä.

Konsernin nettorahoituskulut kasvoivat 127 (61) miljoonaa euroon. Suuremmat kulut johtuivat kasvaneista korkokustannuksista ja rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutoksesta, joka oli -3 (19) miljoonaa euroa.

Tulos ennen veroja oli 1 456 (1 045) miljoonaa euroa.

Kauden verot olivat yhteensä 232 (191) miljoonaa euroa. Tuloslaskelman mukainen veroprosentti oli 15,9 (18,3).

Kauden tulos oli 1 224 (854) miljoonaa euroa. Fortumin osakekohtainen tulos oli 1,29 euroa (0,93). Sähköjohdannaisten kirjanpitoikäytännöstä aiheutunut vaikutus osakekohtaiseen tulokseen oli 0,21 euroa (0,02).

Vähemmistöosuus oli 74 (32) miljoonaa euroa. Se liittyy pääosin Fortum Värme Holding AB:hen, josta Tukholman kaupunki omistaa 50 %. Osuuden kasvu vuoden 2011 ensimmäisellä puoliskolla vuoden 2010 vastaavaan jaksoon verrattuna johtuu lähinnä Fortum Värmen Tukholman ulkopuolisten lämpöliiketoimintojen myynnistä realisoituneesta voitosta, josta vähemmistöosuus oli 30 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan kassavirta oli yhteensä 864 (943) miljoonaa euroa. Siihen vaikuttivat realisoituneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot, jotka olivat -251 (-227) miljoonaa euroa vuoden 2011 tammi-kesäkuussa. Negatiivinen valuuttakurssivaikutus syntyi ensimmäisellä neljänneksellä. Valuuttakurssivoitot ja -tappiot liittyvät Fortumin ruotsalaisten tytäryhtiöiden lainojen suojausten jatkamiseen.

Fortumin taloudelliset tunnusluvut viimeisten 12 kuukauden osalta olivat: sijoitetun pääoman tuotto 13,8 % (11,6 %), oman pääoman tuotto 19,1 % (15,7 % vuoden 2010 lopussa) ja nettovelan ja käyttökatteen suhde (EBITDA) 2,5 (3,0 vuoden 2010 lopussa). Vertailukelpoinen EBITDA edellisiltä 12 kuukaudelta oli 2,8.

Markkinatilanne

Pohjoismaat

Toisen neljänneksen alussa vesivarannot olivat ennätysmäisen alhaalla, mikä johti lähes jatkuvaan sähköntuontiin Manner-Euroopasta. Sähkönhinnat olivat sen vuoksi Pohjoismaissa huomattavasti korkeammat kuin Manner-Euroopassa. Neljänneksen lopussa vesivarannot kuitenkin kasvoivat suuren sademäärän seurauksena. Lämpötilat olivat kauden aikana lähes keskimääräisiä.

Alustavien tilastotietojen mukaan Pohjoismaissa kulutettiin sähköä vuoden 2011 toisella neljänneksellä 83 (85) terawattituntia (TWh) eli noin 2 % edellisvuotta vähemmän. Kulutuksen väheneminen johtui pääasiassa viime vuotta lämpimämmästä säästä. Alustavien tilastotietojen mukaan Pohjoismaissa kulutettiin sähköä tammi-kesäkuussa 199 (205) terawattituntia (TWh) eli noin 3 % edellisvuotta vähemmän. Kulutuksen väheneminen johtui pääasiassa viime vuotta lämpimämmästä säästä.

Vuoden 2011 alussa Pohjoismaiden vesivarannot olivat 54 TWh eli 29 TWh pitkän aikavälin keskiarvoa pienemmät. Vuoden 2011 toisen neljänneksen alussa Pohjoismaiden vesivarannot olivat kasvaneet, mutta ne olivat silti 21 TWh pitkän aikavälin keskiarvoa pienemmät. Toisen neljänneksen

lopussa Pohjoismaiden vesivarannot olivat vain 1 TWh pitkän aikavälin keskiarvoa pienemmät ja 13 TWh suuremmat kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana.

Toisella neljänneksellä sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 52,3 (44,8) euroa megawattitunnilta (MWh). Suomen ja Ruotsin aluehinnat olivat Nord Poolin systeemihintatasoa hieman alhaisemmat: 52,0 (41,7) euroa/MWh Suomessa ja 52,2 (41,9) euroa/MWh Ruotsissa.

Tammi-kesäkuussa sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 59,2 (52,1) euroa/MWh. Suomen ja Ruotsin aluehinnat olivat Nord Poolin systeemihintatasoa hieman alhaisemmat: 58,4 (56,2) euroa/MWh Suomessa ja 59,0 (57,0) euroa/MWh Ruotsissa. Systeemihinnan ja Suomen ja Ruotsin aluehintojen ero johtui pääasiassa Norjan pienemmistä vesivarannoista.

Venäjä

Alustavien tilastotietojen mukaan Venäjällä kulutettiin sähköä vuoden 2011 toisella neljänneksellä 230 (224) TWh. Vastaava luku hintavyöhykkeellä 1 (Venäjän Euroopan puoleisella alueella sekä Uralin alueella) oli 172 (166) TWh.

Vuoden 2011 tammi-kesäkuussa Venäjällä kulutettiin sähköä noin 515 (505) TWh. Vastaava luku hintavyöhykkeellä 1 oli 383 (373) TWh.

OAD Fortum toimii Tjumenin ja Tšeljabinskin alueilla. Öljy- ja kaasuteollisuuteen keskittyvällä Tjumenin alueella sähkönkysyntä pysyi suunnilleen samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Taantuma ei vaikuttanut sähkönkysyntään Tjumenin alueella edellisenä vuonna, eikä sähkönkysyntä muuttunut edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Metalliteollisuuteen painottuvalla Tšeljabinskin alueella sähkönkysyntä kasvoi toisella neljänneksellä noin 3 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvu johtui pääasiassa teollisuuden sähkönkulutuksen elpymisestä.

Keskimääräinen sähkön spot-hinta, kapasiteettihinta pois lukien, nousi vuoden 2011 toisella neljänneksellä 27 % eli 1 017 (804) ruplaan/MWh hintavyöhykkeellä 1.

Tarkemmat markkinatiedot on esitetty taulukoissa katsauksen lopussa.

Divisioonakatsaukset

Power

Power-divisioonaan kuuluvat Fortumin sähköntuotanto, fyysinen tuotannonohjaus ja trading-toiminta sekä asiantuntijapalvelut sähköntuottajille.

Milj. euroa	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Liikevaihto	574	597	1 267	1 366	2 702	2 603
- sähkönmyynti	546	564	1 203	1 309	2 580	2 474
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	476	481	980	1 036	2 035	1 979
- muu myynti	28	33	64	57	122	129
Liikevoitto	271	280	760	747	1 132	1 145
Vertailukelpoinen liikevoitto	257	271	582	695	1 298	1 185
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			5 998	5 726	5 806	
Sidotun pääoman tuotto, %					19,5	19,2
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					22,3	19,8
Bruttoinvestoinnit ja bruttosijoitukset osakkeisiin	36	22	69	55	122	136
Henkilöstön lukumäärä			1 995	1 983	1 819	

Sähköntuotanto lähteittäin, TWh	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Vesivoima, Pohjoismaissa	4,8	5,1	8,9	10,5	22,0	20,4
Ydinvoima, Pohjoismaissa	5,7	6,0	12,5	11,9	22,0	22,6
Lämpövoima, Pohjoismaissa	0,3	0,3	2,0	1,1	2,3	3,2
Yhteensä Pohjoismaissa	10,8	11,4	23,4	23,5	46,3	46,2
Lämpövoima muissa maissa	0,3	0,2	0,6	0,5	1,1	1,2
Yhteensä	11,1	11,6	24,0	24,0	47,4	47,4

Pohjoismainen myynti, TWh	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Myynti Pohjoismaissa	11,2	12,5	24,4	26,1	51,5	49,8
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	10,1	10,8	20,6	21,7	42,5	41,4

* Sähkön tukkumyyntitulot ja -volyymit Pohjoismaissa eivät sisällä lämpövoimatuotantoa, markkinahintaan perustuvia ostoja eikä myyntiä vähemmistöosakkaille (mm. Meri-Pori, Inkoo ja tuonti Venäjältä).

Myyntihinta, EUR/MWh	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa**	47,4	44,7	47,6	47,8	47,9	47,8

**Sähkön tukkumyyntihinta ei sisällä myyntituloja lämpövoimatuotannosta, markkinahintaan tehdyistä ostoista eikä myyntiä vähemmistöosakkaille (mm. Meri-Pori, Inkoo ja tuonti Venäjältä).

Huhti - kesäkuu

Power-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto oli vuoden 2011 toisella neljänneksellä 14 miljoonaa euroa pienempi kuin vuoden 2010 vastaavalla jaksolla. Useat tekijät vaikuttivat tulokseen. Tuloksen heikkeneminen johtui pääasiassa Ruotsin kruunun vahvistumisesta ja kiinteistöveroien kasvusta Ruotsissa. Operatiivisten tekijöiden eli sähkön hinnan, tuotantovolyymien ja -kustannusten vaikutukset lähes kumosivat toisensa.

Kokonaisuudessaan sähköntuotannon käytettävyys oli hyvä. Ydinvoiman käytettävyys parani, mutta ruotsalaisissa ydinvoimaosakkuusyhtiöissä volyymit olivat pienemmät kuin vuoden 2010 toisella neljänneksellä. Tämä johtui pääasiassa suunniteltujen huoltoseisokkien erilaisesta ajoituksesta viime vuoteen verrattuna. Vesivoiman tuotantovolyymit olivat toisen neljänneksen alussa pienemmät vesivarastojen alhaisen tason ja keskimääräistä pienempien kevättulvien vuoksi. Varastojen tasot kohosivat toisen neljänneksen lopulla ja olivat vain hieman pitkän aikavälin keskiarvoa alhaisemmat.

Huhti-kesäkuussa divisioonan sähköntuotanto Pohjoismaissa oli yhteensä 10,8 (11,4) TWh eli noin 5 % vähemmän kuin vuoden 2010 toisella neljänneksellä. Power-divisioonan saavuttama sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa oli 47,4 euroa/MWh eli 2,7 euroa/MWh korkeampi kuin vuoden 2010 toisella neljänneksellä Suomen ja Ruotsin korkeammista alueellisista spot-hinnoista johtuen.

Power-divisioonan saavuttama sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa kehittyi positiivisesti. Ydin- ja vesivoiman tuotantovolyymien yhteisvaikutus sekä saavutetun sähkönhinnan vaikutus lähes kumosivat toisensa. Ruotsin kruunun kurssi lisäsi kustannuksia yhteensä noin 10 miljoonaa euroa. Ruotsin kiinteistöveron kasvusta aiheutuvat kustannukset nousivat noin 4 miljoonaa euroa.

Tammi - kesäkuu

Tammi-kesäkuussa Power-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto oli 113 miljoonaa euroa pienempi kuin vastaavalla jaksolla vuonna 2010. Tuloksen heikkeneminen johtui useista eri tekijöistä. Vesivoiman tuotantovolyymit olivat pienemmät kuin vuoden 2010 vastaavalla jaksolla, mikä johtui ensimmäisen neljänneksen ennätyksellisen alhaisesta tulovirtaamasta ja vesivarastojen tasosta. Tulovirtaamat ja vesivarastot kasvoivat toisella neljänneksellä. Ydinvoiman suurempi volyymi kompensoi osittain vähäisempää vesivoiman tuotantoa vuoden alussa. Ruotsin ydinvoimalaitoksissa toisella neljänneksellä toteutettujen suunniteltujen huoltoseisokkien ajoitus vaikutti ydinvoiman tuotantovolyymeihin. Divisioonan saavuttama sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa oli suurin piirtein samalla tasolla kuin vuoden 2010 vastaavalla jaksolla.

Useat tekijät vaikuttivat vertailukelpoiseen liikevoittoon. Tuotantovolyyymien ja hinnan yhteisvaikutus oli noin -50 miljoonaa euroa. Ruotsin kruunun kurssin vaikutus oli yhteensä noin -25 miljoonaa euroa. Ruotsin kiinteistöveron kasvun vaikutus oli yhteensä noin -10 miljoonaa euroa. Lisäksi Venäjän sähköntuontisopimuksen päättymisen vaikutus oli noin -23 miljoonaa euroa, ja sen kokonaisvaikutuksen arvioidaan olevan vuonna 2011 noin -40 miljoonaa euroa.

Divisioonan sähköntuotanto Pohjoismaissa oli yhteensä 23,4 (23,5) TWh eli lähes samalla tasolla kuin vuoden 2010 tammi-kesäkuussa. Ruotsissa ydinvoiman käytettävyys parani, mikä lisäsi ydinvoimatuotannon määrää ja kompensoi osaltaan vesivoiman selvästi pienempiä tuotantovolyyymeja. Veden tulovirtaamat ja vesivarannot olivat ennätyskellisen alhaisella tasolla vuoden alussa, mutta kohenivat jakson aikana. Tällä hetkellä vesivarastot ovat vain noin 1 TWh pitkän aikavälin keskiarvoa pienemmät. Kolmen Inkoon yksikön käyttö ensimmäisellä neljänneksellä ja Meri-Porin voimalaitoksen palautuminen Fortumin käyttöön viime vuonna mahdollistivat suuremman lämpövoimatuotannon.

Tammi-kesäkuussa sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa oli 47,6 euroa/MWh eli suurin piirtein saman verran kuin vuoden 2010 vastaavalla jaksolla. Saavutettu sähkönhinta oli Pohjoismaissa ensimmäisellä neljänneksellä 3,0 euroa/MWh alhaisempi ja toisella neljänneksellä 2,7 euroa korkeampi vuoden 2010 vastaaviin jaksoihin verrattuna. Tämä johtui Suomen ja Ruotsin alueellisten spot-hintojen eroista neljännesten sekä vuosien 2011 ja 2010 välillä.

Ruotsin ydinvoimalaitoksissa meneillään olevat investointiohjelmat parantavat turvallisuutta ja käytettävyttä sekä lisäävät nykyisen ydinvoimakaluston kapasiteettia. Investointiohjelmien toteuttaminen saattaa vaikuttaa käytettävyyteen. Investointiohjelmat vaikuttavat myös Fortumin ydinvoimaosakkuusyhtiöiltään hankkimien sähkön hankintakustannuksiin. Käyttökustannusten odotetaan kuitenkin tasaantuvan nykyiselle tasolle.

Yhdeksän kymmenestä Fortumin omistamasta tai osittain omistamasta ydinvoimalaitosyksiköstä toimi moitteettomasti vuoden 2011 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana. Oskarshamn 3, joka on kärsinyt erilaisista teknisistä ongelmista, kävi noin 1 100 megawatin (MW) teholla, joka vastaa tehotasoa ennen kapasiteettilisäyksiä. Käyttötötestaukset aloitettiin uudestaan maaliskuun alussa 2011, ja laitos on saavuttanut noin 1 300 MW:n tehotason (täysi teho 1 400 MW). Testausohjelman aikana päähyöryjohdossa havaittiin värähtelyä, minkä vuoksi tehotaso rajattiin noin 1 200 MW:iin (1 210 ±50) vuoden 2012 toteutettavaksi suunniteltuun huoltoseisokkiin asti. Forsmark 1 ja Olkiluoto 2 -voimalaitosten suuret muutostyöt saatiin valmiiksi toisen neljänneksen aikana.

Maaliskuussa eduskunta hyväksyi Suomen ydinvoimainväliaikaisen uudistamisen. Uudistus sisältää 700 miljoonan euron korvausrajoitukset ja rajoittamattoman vastuun kolmannelle osapuolelle vakavissa onnettomuustilanteissa. Tämä väliaikainen muutos tulee voimaan 1.1.2012 ja pätee, kunnes Pariisin ja Brysselin uudistetut sopimukset on ratifioitu.

Japanin ydinvoimaonnettomuuden jälkeen Suomen säteilyturvakeskus STUK toteutti lisäselvityksen ydinvoimalaitosten turvallisuudesta sähkön menetyksen sekä poikkeuksellisten sää- ja ympäristöolosuhteiden varalta. STUKin selvityksen mukaan Suomen ydinvoimalaitoksissa ei havaittu sellaisia uusia uhkatekijöitä tai puutteita, jotka vaatisivat välittömiä turvallisuusparannuksia. Ruotsin ydinturvallisuusviranomaisen SSM aloitti vastaavat turvallisuusselvitykset Ruotsissa. EU:n turvallisuusselvitykset käynnistettiin 1.6. ja ydinvoimayhtiöitä pyydetään jättämään loppuraporttinsa 31.10.2011 mennessä. Tämän vuoksi Fortum uskoo, että sekä uusille että vanhoille ydinvoimaloille saatetaan esittää uusia turvallisuusvaatimuksia lähitulevaisuudessa.

Vuoden 2010 tulokseen verrattuna Power-divisioonan vertailukelpoisen liikevoiton arvioidaan painottuvan vuonna 2011 enemmän loppuvuoteen. Syynä on ennen kaikkea ydinvoiman parantuva käytettävyys ja vesivarastojen kasvu.

Heat

Heat-divisioona sisältää sähkön ja lämmön yhteistuotannon (CHP), kaukolämpötoiminnan sekä yritysten lämpöratkaisut Pohjoismaissa ja Itämeren alueella.

Milj. euroa	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Liikevaihto	322	301	1 047	952	1 770	1 865
- lämmönmyynti	214	218	743	688	1 269	1 324
- sähkönmyynti	75	55	226	200	368	394
- muu myynti	33	28	78	64	133	147
Liikevoitto	25	35	290	194	303	399
Vertailukelpoinen liikevoitto	25	33	196	165	275	306
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			3 911	3 884	4 182	
Sidotun pääoman tuotto, %					8,4	10,5
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					7,7	8,2
Bruttoinvestoinnit ja bruttosijoitukset osakkeisiin	72	59	130	121	305	314
Henkilöstön lukumäärä			2 793	2 549	2 394	

Huhti - kesäkuu

Lämmönmyynti vuoden 2011 toisella neljänneksellä oli yhteensä 3,6 (4,3) TWh. Lämpö se tuotettiin pääasiassa Pohjoismaissa. Samana aikana sähkönmyynti CHP-tuotannosta oli yhteensä 1,2 (1,1) TWh.

Divisioonan toisen neljänneksen vertailukelpoinen liikevoitto, 25 (33) miljoonaa euroa, oli 8 miljoonaa euroa alhaisempi kuin viime vuoden vastaavalla jaksolla. Uusi sähköntuotanto lisäsi tuottoja. Tulos kuitenkin heikkeni johtuen Ruotsin alhaisemmasta lämmöntuotannosta, joka oli seurausta ensimmäisellä neljänneksellä tehdystä yritysmyyntistä. Lisäksi heikkenemiseen vaikutti Puolan viimeaikaisiin yritysostoihin liittyvien integrointikustannusten varaukset. Ruotsin kruunun kurssin vaikutus oli vähäinen.

Tammi-kesäkuu

Lämmönmyynti tammi–kesäkuussa 2011 oli yhteensä 14,0 (14,9) TWh. Lämpö tuotettiin pääasiassa Pohjoismaissa. Samana aikana sähkönmyynti oli yhteensä 3,9 (3,5) TWh. Sähkönmyynnin kasvu johtui pääasiassa uudesta CHP-kapasiteetista Puolassa ja Virossa. Lämpötilat olivat korkeampia kuin vastaavalla jaksolla viime vuonna. Tämä ja Ruotsissa Tukholman ulkopuolisten kaukolämpötoimintojen ja lämmöntuotantolaitosten myyminen maaliskuun lopulla johtivat lämmöntuotannon vähenemiseen.

Divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto tammi–kesäkuussa 2011 oli 196 (165) miljoonaa euroa. Myönteinen kehitys johtui paremmasta käytettävyydestä, huippukuormituksen vähäisemmästä vaikutuksesta tuotantokustannuksiin ja parantuneista lämmönmyyntikatteista Ruotsissa. Ruotsin kruunun vahvistumisen osuus tuloksen paranemisesta oli noin kolmannes. Suomessa polttoainekustannusten kasvu kavensi sähkönmyynnin marginaaleja.

Tammikuussa Tukholman kaupungin kaasuverkoston vanha tuotantolinja suljettiin ja uusi ympäristömyönteisempi kaasu otettiin onnistuneesti käyttöön. Lisäksi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä avattiin ensimmäinen kaupallinen biokaasupolttoainestasema autoille Arlandan lentokentällä Tukholmassa.

Toukokuussa aloitettiin ensimmäisen Baltian alueella sijaitsevan jätettä hyödyntävän CHP-laitoksen rakentaminen. Laitos korvaa Liettuan Klaipedassa sijaitsevan maakaasua hyödyntävän lämpölaitoksen. Paikallisen jätteen käyttö vähentää hiilidioksidipäästöjä ja ympäristökuormitusta alueella.

Toukokuussa Ruotsin viranomaiset esittelivät ehdotuksen, joka koskee kaukolämpöverkkojen avaamista kilpailulle (Third party access, TPA). Tukholman seudun kaukolämpöjärjestelmän osalta kilpailuviranomainen totesi vuonna 2010, että kaukolämmön reaalihintaa oli laskenut 1,5 % vuodesta 2005.

Suomessa lämmöntuotannossa käytettävien polttoaineiden verotusta kiristettiin 1.1.2011 alkaen. Veronkorotukset heijastuivat vastaavasti lämmön loppukäyttäjähintoihin.

Lämmönmyynti maittain, TWh	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Suomi	1,7	1,8	5,1	5,3	9,6	9,4
Ruotsi	1,2	1,8	5,4	6,4	10,9	9,9
Puola	0,5	0,5	2,6	2,3	4,0	4,3
Muut maat	0,2	0,2	0,9	0,9	1,6	1,6
Yhteensä	3,6	4,3	14,0	14,9	26,1	25,2

Sähkönmyynti, TWh	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Yhteensä	1,2	1,1	3,9	3,5	6,5	6,9

Russia

Russia-divisioona koostuu sähkön ja lämmön tuotannosta ja myynnistä Venäjällä. Se sisältää OAO Fortumin ja Fortumin hieman yli 25 %:n omistusosuuden TGC-1:ssä. TGC-1 on osakkuusyhtiö, joka raportoidaan pääomaosuusmenetelmän mukaisesti.

Milj. euroa	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Liikevaihto	195	169	490	413	804	881
- sähkönmyynti	135	114	297	244	505	558
- lämmönmyynti	60	52	192	165	287	314
- muu myynti	0	3	1	4	12	9
EBITDA	52	13	109	65	139	183
Liikevoitto	21	-9	55	23	53	85
Vertailukelpoinen liikevoitto	21	-9	55	7	8	56
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			3 051	2 690	2 817	
Sidotun pääoman tuotto, %					2,4	4,4
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					0,7	3,4
Bruttoinvestoinnit ja bruttosijoitukset osakkeisiin	192	167	267	258	599	608
Henkilöstön lukumäärä			4 497	4 584	4 294	

OAO Fortum toimii Uralin kehittyneillä teollisuusalueilla ja Länsi-Siperian öljyntuotantoalueilla.

Venäjällä sähkön tukkumarkkina on vapautettu vuoden 2011 alusta lähtien. Kaikki sähköntuotantoyhtiöt myyvät edelleen kotitalouksien kulutusta vastaavan osan sähköntuotannostaan ja kapasiteetistaan säännellyillä hinnoilla. Tammi-kesäkuussa 2011 OAO Fortum myi 84 % sähköntuotannostaan vapautetulla sähkön hinnalla.

Venäjän hallitus hyväksyi vuoden 2011 alusta uudet kapasiteettimarkkinoita koskevat säännöt. Vuoden 2007 jälkeen investointivelvoitesopimusten (CSA - ”uusi kapasiteetti”) perusteella rakennetulle tuotantokapasiteetille maksetaan takuuhintaa 10 vuoden ajan. Takuuhinnat on määritelty riittävän investointituoton varmistamiseksi.

Investointivelvoitesopimuksiin kuulumaton kapasiteetti määräytyy huutokaupalla (CCS - ”vanha kapasiteetti”). Joulukuussa 2010 pidettiin ensimmäinen uusien sääntöjen mukainen kapasiteettimarkkinoiden huutokauppa vanhalle kapasiteetille. Uusien sääntöjen mukaan vanhalle kapasiteetille huutokaupassa määräytyvät kapasiteettimaksut perustuvat kulloinkin käytettävissä olevaan kapasiteettiin eivätkä laitoksen nimellistehoon. Tämä vähentää vanhan kapasiteetin kapasiteettimaksuja CHP-laitosten osalta erityisesti kesän aikana. Alkuperäinen suunnitelma järjestää vuoden 2011 viimeisellä neljänneksellä huutokauppa vuosille 2012–2015 on muuttunut. Huutokauppa koskee nyt vain vuotta 2012.

Investointivelvoitesopimuksiin on liitetty sakkoehjoja. Yritystoston aikaan vuonna 2008 Fortum teki varauksen mahdollisista viivästymisistä aiheutuvia sakkoja varten. Mahdollisia sakkoja voidaan vaatia, jos uuden kapasiteetin käyttöönotto viivästyy merkittävästi tai investointivelvoitesopimusten sovittuja keskeisiä ehtoja ei muuten täytetä. Uudet investointivelvoitesopimuksia koskevat säännöt selkeyttivät menettelyä mahdollisten sakkujen osalta - ne ovat nyt määritelty voimalaitostasolla. Tämä tarkoittaa, että Fortumin riski saada sakkomaksuja tuotantokapasiteettia koskevien ehtojen johdosta pienenee vähitellen uusien yksiköiden aloittaessa toimintansa.

Voimalaitosten käyttöönoton aikataulu arvioidaan jokaisena tilinpäätöshetkenä, ja muutosten vaikutukset varauksen määrään päivitetään tämän mukaisesti (katso liitetieto 18).

Huhti - kesäkuu

Russia-divisioonan sähköntuotanto vuoden 2011 toisella neljänneksellä oli 4,6 (4,5) TWh. Samaan aikaan lämmönmyynti oli yhteensä 4,3 (4,0) TWh.

Russia-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto oli vuoden 2011 toisella neljänneksellä 21 (-9) miljoonaa euroa. Tuloksen paraneminen liittyi pääosin uusien yksiköiden käyttöönottoon Tyumen CHP-1:ssä ja Chelyabinsk CHP-3:ssa ja korkeampiin sähkön markkinahintoihin. Lisäksi investointivelvoitesopimuksia koskevien varausten purkaminen kaupallisen käytön aloittaneilta uusilta yksiköiltä sekä voimalaitosten muuttuneiden käyttöönottoaikataulujen vaikutus varaukseen paransivat tulosta 22 miljoonalla eurolla. Vuonna 2011 hyväksytyjen sääntöjen mukaisen, huutokaupalla määräytyvän vanhan kapasiteetin volyymit laskivat ja vaikuttivat negatiivisesti vertailukelpoiseen liikevoittoon, sillä uusien sääntöjen mukaan vanhalle kapasiteetille huutokaupassa määräytyvät kapasiteettimaksut perustuvat kulloinkin käytettävissä olevaan kapasiteettiin eivätkä laitoksen nimellistehoon. Tämä vähentää vanhan kapasiteetin kapasiteettimaksuja erityisesti kesän aikana.

OAO Fortum saavutti toisella neljänneksellä 100 miljoonan euron vuotuiset tehokkuusparannukset verrattuna vuoteen 2008, jolloin yhtiö hankittiin. Tehokkuuden parannusohjelman tavoitteena oli jalkauttaa parhaat johtamisen ja operatiivisen toiminnan käytännöt OAO Fortumin sähkö- ja lämpöliiketoimintaan.

OAO Fortumin keskeiset sähkön, kapasiteetin ja kaasun hinnat	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Sähkön spot-hinta (markkinahinta), Uralin alue, RUB/MWh	954	770	950	793	835	914
OAO Fortumin keskimääräinen säännelty sähkönhinta, RUB/MWh	712	610	716	615	614	649
Keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	174	162	194	171	191	202
Keskimääräinen säännelty kapasiteettihinta, tRUB/MW/kuukausi	187	169	185	169	169	175
Keskimääräinen säännelty kaasuhinta Uralin alueella, RUB/1000 m3	2 548	2 221	2 548	2 221	2 221	2 385
OAO Fortumin saavuttama sähkönhinta, EUR/MWh	29,0	25,6	29,1	24,6	27,0	29,4

Tammi - kesäkuu

Russia-divisioonan sähköntuotanto vuoden 2011 tammi-kesäkuussa oli 10,2 (10,0) TWh. Samaan aikaan lämmönmyynti oli yhteensä 15,3 (15,5) TWh.

Vertailukelpoinen liikevoitto, 55 (7) miljoonaa euroa, oli korkeampi kuin viime vuonna uusien voimalaitosyksiköiden käyttöönotosta sekä korkeammista sähkön markkinahinnoista johtuen. Sähkön markkinahinnan positiivista kehitystä kompensoi osittain alhaisemmat tulot vanhasta kapasiteetista uusien sääntöjen seurauksena. Investointivelvoitesopimuksia koskevien varausten purkamisen kaupallisen käytön aloittaneilta uusilta yksiköiltä sekä voimalaitosten muuttuneiden käyttöönottoaikataulujen vaikutus varaukseen paransivat tulosta 22 miljoonalla eurolla.

OAO Fortumin uusi kapasiteetti (CSA) tulee valmistuttuaan olemaan tärkeä tekijä vakaalle tulokasvulle Venäjällä, sillä tuotantovolyymien kasvu tuo lisää myyntituloja. Uudelle tuotantokapasiteetille maksetaan huomattavasti korkeampia kapasiteettimaksuja kuin vanhalle kapasiteetille. Vuoden 2011 inflaatiokorjauksen poistamisen vuoksi investointivelvoitesopimukseen kuulumattoman vanhan kapasiteetin (CCS) painotetun keskihinnan OAO Fortumille odotetaan olevan vuonna 2011 keskimäärin noin 160 000 ruplaa/MW/kuukausi, mikä on hieman vähemmän kuin aikaisemmin arvioitiin. Hinta saattaa kuitenkin vaihdella voimalaitosten sijainnista ja ajankohdasta riippuen. Ensimmäisellä ja viimeisellä neljänneksellä kapasiteetitulot ovat korkeammat kuin toisella ja kolmannella neljänneksellä. Uuden kapasiteetin kapasiteettimaksut ovat noin 3–4 kertaa korkeammat kuin vanhan kapasiteetin keskimäärin. Uuden kapasiteetin tuotto on taattu, mutta saattaa vaihdella jonkin verran, sillä se on sidottu Venäjän pitkän aikavälin valtionobligaatioihin, joiden maturiteetti on 8–10 vuotta.

Fortum on sitoutunut 2,5 miljardin euron investointiohjelmaan Venäjällä. Ohjelman aikataulun mukaan viimeiset yksiköt otetaan käyttöön vuonna 2014. Investointiohjelman loppuosan arvo heinäkuussa 2011 maaliskuun 2011 lopun valuuttakursseilla laskettuna on arviolta noin 1,3 miljardia euroa.

Fortumin laajan investointiohjelman toisen uuden yksikön kapasiteettimyynni alkoi vuoden 2011 kesäkuun alussa Chelyabinsk CHP-3 -voimalaitoksella. Ensimmäinen uusi yksikkö Tyumen CHP-1:ssä aloitti kapasiteettimyynnin helmikuussa. Investointiohjelman kolmas uusi yksikkö on rakenteilla Tobolsk CHP:hen, ja sen arvioidaan aloittavan kapasiteettimyynnin vuoden 2011 kolmannella neljänneksellä. Investointiohjelma käsittää yhteensä kahdeksan uutta voimalaitosyksikköä.

OAO Fortumin liiketoiminta on tyypillisesti hyvin kausiluonteista: tulos on yleensä vahvimmillaan vuoden ensimmäisellä ja viimeisellä neljänneksellä.

Electricity Solutions and Distribution

Divisioona vastaa Fortumin sähkön vähittäismyynnistä sekä sähkönsiirrosta ja muodostuu kahdesta liiketoiminta-alueesta: Distribution ja Electricity Sales.

Distribution

Fortum omistaa ja käyttää jakelu- ja alueverkkoja sekä siirtää sähköä kaikkiaan noin 1,6 miljoonalle asiakkaalle Ruotsissa, Suomessa, Norjassa ja Virossa.

Milj. euroa	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Liikevaihto	215	200	526	480	963	1 009
- jakeluverkot	181	173	452	417	820	855
- alueverkot	21	21	49	47	92	94
- muu myynti	13	6	25	16	51	60
Liikevoitto	252	53	377	166	321	532
Vertailukelpoinen liikevoitto	60	53	184	155	307	336
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			3 487	3 482	3 683	
Sidotun pääoman tuotto, %					9,7	15,3
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					9,3	9,9
Bruttoinvestoinnit ja bruttosijoitukset osakkeisiin	62	47	96	76	213	233
Henkilöstön lukumäärä			928	1 144	962	

Huhti - kesäkuu

Vuoden 2011 toisella neljänneksellä jakelu- ja alueverkkosiirron kokonaismäärät olivat 5,6 (5,7) TWh ja 3,8 (4,1) TWh.

Distribution-liiketoiminta-alueen vertailukelpoinen liikevoitto oli toisella neljänneksellä 60 (53) miljoonaa euroa eli 7 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Tuloksen kasvu johtui pääasiassa alhaisemmista kantaverkkomaksuista ja Ruotsin kruunun vahvistumisesta.

Tammi - kesäkuu

Vuoden 2011 tammi-kesäkuussa alueverkkosiirron määrä oli yhteensä 7,3 (7,7) TWh Ruotsissa ja 1,4 (1,4) TWh Suomessa.

Distribution-liiketoiminta-alueen vertailukelpoinen liikevoitto oli 184 (155) miljoonaa euroa eli 29 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Tuloksen kasvu johtui pääasiassa alhaisemmista kantaverkkomaksuista ja Ruotsin kruunun vahvistumisesta.

Sähkönkulutuksen etämittauksen käyttöönotto edistyi Suomessa suunnitelman mukaan toisella neljänneksellä. Etämittareiden asennukset verkkoasiakkaille aloitettiin maaliskuun lopussa. Suomen uusi tuntipohjaista sähkönmittausta koskeva lainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2014.

Ruotsin uusi sähkönsiirtohintojen sääntelymalli tulee voimaan 1.1.2012. Uuden mallin mukaisesti Ruotsin energiamarkkinavirasto (EI) päättää sallitun tuottotason etukäteen neljäksi vuodeksi kerrallaan. Tuottorajoista päätetään 31.10.2011 mennessä.

Suomessa kolmannen valvontajakson (2012–2015) valmistelu on paraikaa käynnissä. Päätöstä Suomen sääntelymallista odotetaan sääntelyviranomaiselta marraskuussa 2011.

Sähkönsiirto jakeluverkoissa, TWh	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Ruotsi	3,1	3,2	7,6	7,9	15,2	14,9
Suomi	2,0	2,0	5,2	5,2	10,0	10,0
Norja	0,5	0,5	1,3	1,4	2,5	2,4
Viro	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2
Yhteensä	5,6	5,7	14,2	14,6	27,9	27,5

Sähkönjakeluasiakkaiden määrä alueittain, tuhansia	30.6.2011	30.6.2010
Ruotsi	893	888
Suomi	624	614
Norja	101	100
Viro	24	24
Yhteensä	1 642	1 626

Electricity Sales

Electricity Sales vastaa sähkön vähittäismyynnistä 1,2 miljoonalle kotitalous- ja yritysasiakkaalle. Se on Pohjoismaiden johtava ympäristömerkityn ja hiilidioksidipäästöttömän sähkön myyjä. Electricity Sales ostaa sähkönsä pohjoismaisesta sähköpörssistä.

Milj. euroa	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Liikevaihto	183	327	556	964	1 798	1 390
- sähkönmyynti	178	321	546	953	1 778	1 371
- muu myynti	5	6	10	11	20	19
Liikevoitto	23	23	3	-6	46	55
Vertailukelpoinen liikevoitto	10	10	21	-3	11	35
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			77	59	210	
Sidotun pääoman tuotto, %					38,4	52,7
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					9,3	34,1
Bruttoinvestoinnit ja bruttosijoitukset osakkeisiin	1	0	4	0	0	4
Henkilöstön lukumäärä			518	549	525	

Huhti-kesäkuu

Vuoden 2011 toisella neljänneksellä liiketoiminta-alueen sähkönmyynti oli yhteensä 2,9 (6,3) TWh. Yritysasiakassegmentin uudelleenjärjestely vähensi myyntiä.

Electricity Salesin vertailukelpoinen liikevoitto oli toisella neljänneksellä yhteensä 10 (10) miljoonaa euroa. Vertailukelpoiseen liikevoittoon kohdistuu enemmän paineita kiristyneen kilpailun vuoksi, mutta yritysasiakassegmentin uudelleenjärjestelyllä on ollut positiivinen vaikutus.

Tammi-kesäkuu

Sähkönmyynti oli vuoden 2011 ensimmäisellä puoliskolla 8,4 (16,1) TWh. Myynti laski merkittävästi yritysasiakassegmentin uudelleenjärjestelyn vuoksi.

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi huomattavasti ja oli yhteensä 21 (-3) miljoonaa euroa. Tuloksen paraneminen johtuu kannattamattoman yritysasiakassegmentin uudelleenjärjestelystä ja vakaista markkinahinnoista varsinkin vuoden 2011 ensimmäisellä neljänneksellä.

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin sekä käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynnit

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin vuoden 2011 toisella neljänneksellä olivat 367 (297) miljoonaa euroa. Investoinnit ilman yritysostoja olivat 366 (297) miljoonaa euroa.

Tammi-kesäkuussa investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin olivat 572 (513) miljoonaa euroa. Investoinnit ilman yritysostoja olivat 533 (493) miljoonaa euroa.

Fortum suunnittelee ottavansa käyttöön uutta sähkön- ja lämmöntuotantokapasiteettia ja suorittavansa perusparannuksia olemassa oleviin laitoksiin seuraavasti:

	Tyyppi	Sähköntuotanto- kapasiteetti MW	Lämmöntuotanto- kapasiteetti MW	Toimitus alkaa*
Power				
Vesivoimalaitosten perusparannus	Vesivoima	10–20		2011
Heat				
Klaipeda, Liettua	Jäte (CHP)	20	60	Q1 2013
Järvenpää, Suomi	Biopolttoaine (CHP)	23	63	Q2 2013
Jelgava, Latvia	Biopolttoaine (CHP)	23	45	Q3 2013
Brista, Ruotsi	Jäte (CHP)	20	57	Q4 2013
Russia**				
Tobolsk	Kaasu (STPP)	200		Q3 2011
Nyagan 1	Kaasu (CCGT)	418		2012
Nyagan 2	Kaasu (CCGT)	418		2012
Nyagan 3	Kaasu (CCGT)	418		2013

*) Kaupallisen käytön aloitus, jota edeltävät esimerkiksi testikäytöt ja lupamenettelyt.

***) Kapasiteettimaksujen aloitus, jota edeltävät esimerkiksi testikäytöt ja lupamenettelyt.

Power

Fortum osallistuu TVO-omistusosuutensa kautta Olkiluoto 3:n 1 600 MW:n ydinvoimalaitosyksikön rakentamiseen Suomessa. Olkiluoto 3:n TVO:lle toimittava AREVA-Siemens raportoi, että suurin osa töistä saataisiin päätökseen vuonna 2012. Toimittaja antoi ymmärtää, että laitoksen käyttöönotto kestää kahdeksan kuukautta, mikä tarkoittaa, että laitoksen säännöllinen käyttö alkaa vuoden 2013 toisella puoliskolla.

Maaliskuussa 2011 pidetyssä TVO:n varsinaisessa yhtiökokouksessa päätettiin suunnatusta osakeannista, jolla yhtiön osakepääomaa korotetaan noin 65 miljoonalla eurolla. Fortumin osuus osakeannista on noin 16 miljoonaa euroa. Merkintähinta maksetaan TVO:n hallituksen myöhemmin määrittämänä päivänä vuoden 2011 aikana. Osakepääoman korottaminen on alkuperäisen suunnitelman mukainen ja osa Fortumin Olkiluoto 3 -projektin rahoittamista koskevaa 180 miljoonan euron osakepääomasitoutumusta.

Fortum ja ruotsalainen Skellefteå Kraft hankkivat Nordexilta 60 tuuliturbiinia rakenteilla olevaan Blaikenin maatuulipuistoon Pohjois-Ruotsiin. Fortumin osuus tilattavista turbiineista on 12 kappaletta. Fortumin ja Skellefteå Kraftin yhteisyrityksen Blaiken Vind AB:n tuulipuistoon tulee enintään 100 tuuliturbiinia, joiden kokonaisteho on 250 MW. Investointiprojektin kokonaiskustannusten arvioidaan olevan noin 400 miljoonaa euroa, josta Fortumin osuus on 40 % ja Skellefteå Kraftin osuus 60 %.

Heat

Tammikuussa 2011 Fortum saattoi päätökseen kahden puolalaisen sähkö- ja lämpöyhtiön ostamisen Puolan valtiolta. Investoinnin arvo on noin 22 miljoonaa euroa.

Maaliskuussa 2011 Fortum vei päätökseen Ruotsissa Tukholman ulkopuolella sijaitsevien kaukolämpötoimintojen ja lämmöntuotantolaitosten myymisen Macquarie European Infrastructure Fund II:lle (MEIFII) ja Macquarie Power and Infrastructure Corporationille (MPIC). Kauppahinta oli noin 220 miljoonaa euroa.

Huhtikuussa 2011 Fortum ja ruotsalainen kunnallinen energiayhtiö Sollentuna Energi allekirjoittivat sopimuksen, jonka mukaan Sollentuna Energi tulee osakkaaksi 15 %:n osuudella Fortumin Tukholman alueella sijaitsevalle Bristan CHP-laitokselle rakennettavaan jätteenpolttoyksikköön, Brista 2:een.

Kesäkuussa Fortum päätti investoida kahteen uuteen biopolttoaineita hyödyntävään CHP-laitokseen Järvenpäässä ja Latvian Jelgavassa. Investointien kokonaisarvo on noin 160 miljoonaa euroa, ja molemmat laitokset on tarkoitus ottaa tuotantokäyttöön vuonna 2013. Uudet laitokset korvaavat polttoöljyyn ja maakaasuun pohjautuvaa tuotantoa biopolttoaineisiin perustuvalla tuotannolla.

Investoinnit ja myynnit tukevat Fortumin uudistettua strategiaa, jossa CHP-tuotannolla on keskeinen rooli.

Russia

Fortumin laaja Venäjä-investointiohjelman kahden ensimmäisen yksikön kaupallinen käyttö alkoi vuonna 2011: Länsi-Siperiassa toimivan Tyumen CHP-1:n uusi yksikkö aloitti kapasiteettimyyntin helmikuun alussa ja Uralin alueella sijaitsevan Chelyabinsk CHP-3:n uusi yksikkö kesäkuun alussa. Investointiohjelman kolmas uusi yksikkö on rakenteilla Tobolsk CHP:hen, ja sen arvioidaan aloittavan kasiteettimyyntin vuoden 2011 kolmannella neljänneksellä. Fortumin laaja investointiohjelma Venäjällä koostuu yhteensä kahdeksasta uudesta yksiköstä.

Distribution

Fortum saattoi 19.4. päätökseen kaupan, jossa yhtiö myi noin 25 % omistusosuutensa Suomen kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:ssä Suomen valtiolle (osakkeet jakautuvat työ- ja elinkeinoministeriön ja Huoltovarmuuskeskuksen kesken) ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle. Valtio osti noin 81 % ja Ilmarinen noin 19 % Fortumin Fingrid-osakkeista.

Kauppahinta oli 325 miljoonaa euroa. Tämän tuloksena Fortum kirjasi noin 192 miljoonan euron voiton ensimmäisellä neljänneksellä kirjatun 8 miljoonan euron tulososuuden lisäksi. Voitto on noin 0,22 euroa osaketta kohti.

Fortum myi omistuksensa Suomen kantaverkkoyhtiö Fingridissä EU:n kolmannen energiamarkkinapakettin yhtenä seurauksena. Syyskuun alussa 2009 voimaan saatettu paketti edellyttää sähkön korkeajännitesiirron ja tuotannon eriyttämistä.

Rahoitus

Nettovelat kasvoivat vuoden 2011 toisella vuosineljänneksellä 416 miljoonalla eurolla 6 783 miljoonaan euroon (vuoden 2010 lopussa 6 826 miljoonaa euroa). Kasvu johtui pääasiassa 888 miljoonan euron osingonjaosta huhtikuussa.

Nettovelan ja käyttökateen suhde (EBITDA) 12 edelliseltä kuukaudelta oli 2,5 (vuoden 2010 lopussa 3,0). Vertailukelpoinen nettovelan ja käyttökateen suhde (EBITDA) 12 edelliseltä kuukaudelta oli 2,8 (vuoden 2010 lopussa 2,8).

Neljänneksen lopussa konsernin likvidit varat olivat 811 miljoonaa euroa (vuoden 2010 lopussa 556 miljoonaa euroa). Likvideihin varoihin kuuluvat OAO Fortumin käteisvarat ja pankkitalletukset, jotka

ovat noin 331 miljoonaa euroa (vuoden 2010 lopussa 348 miljoonaa). Likvidien varojen lisäksi Fortumilla oli käytettävissään noin 2,9 miljardia euroa nostamattomia valmiusluottoja.

Konsernin nettorahoituskulut olivat tammi-kesäkuussa 127 (61) miljoonaa euroa. Rahoituskulujen kasvu johtui pääasiassa korkeammasta korkotasosta ja myös korkeammasta nettovelasta vuonna 2011. Nettorahoituskulut sisältävät myös rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutoksen, joka oli -3 (19) miljoonaa euroa.

Toisella neljänneksellä Fortum saattoi päätökseen useita uusia pitkän aikavälin lainajärjestelyjä, kuten 10 vuoden 500 miljoonan euron joukkovelkakirjalainan ja kolme kahdenvälistä lainajärjestelyä, joiden arvo on yhteensä noin 312 miljoonaa euroa.

Heinäkuussa 2011 Fortum Oyj allekirjoitti 2,5 miljardin euron viiden vuoden valmiusluottolimiitin, joka korvaa olemassa olevat luottolimitit: marraskuussa 2011 umpeutuvan 1,2 miljardin euron luottolimiitin ja maaliskuussa 2013 umpeutuvan 1,5 miljardin euron luottolimiitin. Tämän uudelleenjärjestelyn jälkeen nostamattomien valmiusluottojen limiittien kokonaisarvo on noin 2,7 miljardia euroa.

Moody'sin ja Standard & Poor'sin Fortumille antamat pitkän aikavälin luottoluokitukset olivat A2 (vakaat näkymät) ja A (vakaat näkymät).

Osakkeet ja osakepääoma

Fortum Oyj:n osake on noteerattu Helsingin pörssissä (NASDAQ OMX Helsinki). Tammi-kesäkuussa 2011 Fortum Oyj:n osakkeiden vaihto Helsingin pörssissä oli yhteensä 254,9 (344,1) miljoonaa osaketta, arvoltaan 5 662 miljoonaa euroa. Korkein Fortumin osakkeen noteeraus jakson aikana oli 24,09 euroa ja alin 18,70 euroa. Osakkeen vaihdolla painotettu keskiarvo oli 22,17 euroa. Vuoden 2011 toisen neljänneksen viimeisen pörssipäivän päätöskurssi oli 19,97 (18,08) euroa. Fortumin markkina-arvo neljänneksen viimeisen pörssipäivän päätöskurssin mukaan laskettuna oli 17 741 miljoonaa euroa.

Helsingin pörssin lisäksi Fortumin osakkeita vaihdettiin useilla vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla, esimerkiksi Chi-X Europessa, BATSissä ja Turquoisessa. Vuonna 2010 noin 29 % Fortum Oyj:n osakkeiden kaupasta käytiin vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla.

Toisen neljänneksen lopussa Fortum Oyj:n osakepääoma oli 3 046 185 953 euroa ja rekisteröityjen osakkeiden kokonaismäärä 888 367 045. Fortum Oyj ei omistanut omia osakkeitaan. Rekisteröityjen osakkeenomistajien määrä oli katsauskauden lopussa 99 337. Suomen valtion omistusosuus Fortumista oli neljänneksen lopussa 50,8 %. Hallintarekisteröityjen ja suorien ulkomaisten osakkeenomistajien osuus oli 30,4 %.

Fortumin hallituksella ei ole yhtiökokouksen myöntämiä käyttämättömiä valtuuksia vaihtovelkakirjojen tai optiolainojen tai uusien osakkeiden liikkeeseen laskemiseksi.

Fortum Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 31.3.2011. Yhtiökokous vahvisti emoyhtiön ja konsernin vuoden 2010 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden Fortumin hallintoneuvostolle, hallitukselle ja toimitusjohtajalle vuoden 2010 osalta. Yhtiökokous päätti, että vuodelta 2010 maksetaan osinkoa 1,00 euroa osakkeelta. Osingonjaon täsmäytyspäivä oli 5.4.2011. Osinko maksettiin 12.4.2011.

Konsernin henkilöstö

Katsauskauden lopussa henkilöstön lukumäärä oli 11 342 (10 585 vuoden 2010 lopussa). Henkilöstömäärän kasvu johtuu pääasiassa siitä, että Heat-divisioona osti kaksi puolalaista sähkö- ja lämpöyhtiötä. Kauden lopussa Power-divisioonassa oli 1 995 (1 819) työntekijää, Heat-divisioonassa 2 793 (2 394), Russia-divisioonassa 4 497 (4 294), Distributionissa 928 (962) ja Electricity Salesissä 518 (525). Muun henkilöstön määrä oli 611 (591).

Tutkimus ja kehitys

Kestävät ratkaisut ovat keskeinen osa Fortumin strategiaa. Fortumin tutkimus- ja kehitystoiminta tekee ympäristömyönteisistä energiaratkaisuista mahdollisia.

Vuoden 2011 toisella neljänneksellä Fortum allekirjoitti venäläisen energiayhtiön Lukoilin kanssa teknistä yhteistyötä koskevan puitesopimuksen, jonka tarkoituksena on energiatehokkaan sähkön- ja lämmöntuotannon kehittäminen Venäjällä. Yhteistyösopimus kattaa muun muassa voimalaitosten ja lämpöverkostojen käytön, kunnossapidon sekä tehonkorotukset.

Huhtikuussa valmistui esiselvitys älykkään sähköverkon asentamisesta Tukholman Norra Djurgårdsstadeniin. Yhteishankkeessa on mukana 13 yhteistyökumppania mukaan luettuna rahoittajina toimivat Ruotsin energiavirasto ja Vinnova. Esiselvityksen mukaan älykkäät verkot mahdollistavat muun muassa pienimuotoisen paikallisen energiantuotannon ja energiatehokkaat ratkaisut kotitalouksille. Projekti etenee nyt käyttöönoton ja testien suunnittelulla.

Fortum ja Metso ovat yhteisessä projektissa kehittäneet voimalaitosten hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen tähtäävää happipoltteknologiaa. Pilottiohjelmassa käytettiin tiettävästi maailman suurinta kiertoleijuteknologiaan perustuvaa happipolttoprosessia. Kiertoleijukattilat soveltuvat useiden eri polttoaineiden, kuten hiilen, biomassan ja erilaisten polttoainesekoitusten käyttöön. Fortumin ja Metson lisäksi projektin rahoitusta tuki Teknologian kehittämiskeskus TEKES.

Konserni raportoi tutkimus- ja kehitysmenoistaan vuosittain. Vuonna 2010 Fortumin tutkimus- ja kehitysmenot olivat 30 miljoonaa euroa (2009: 30 miljoonaa) eli 0,5 % liikevaihdosta (2009: 0,5 %) ja 0,8 % kaikista kuluista (2009: 0,9 %).

Kestävä kehitys

Fortum pyrkii huomioimaan liiketoiminnassaan tasapainoisesti taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun. Yhtiö on määrittänyt konserni- ja divisioonatasolla toimintaansa ohjaavat kestävän kehityksen tavoitteet sekä keskeiset mittarit tavoitteiden seurantaan. Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja hiilidioksidipäästöjen vähentäminen ovat tärkeitä energia-alaan ja sähkön- ja lämmöntuotannon kehittämiseen vaikuttavia tavoitteita. Keskeisiä ovat myös ympäristötavoitteet sekä työterveys- ja turvallisuustavoitteet. Fortum on ollut listattuna Dow Jonesin maailmanlaajuisessa kestävän kehityksen indeksissä kahdeksana peräkkäisenä vuotena. Yhtiön tavoitteena on tulla nimetyksi sekä maailmanlaajuiseen Dow Jones Sustainability World -indeksiin että eurooppalaiseen Dow Jones Sustainability Europe -indeksiin. Huhtikuussa 2011 luokitteluyritys oekom nosti Fortumin vastuullisten investointikohteiden "Prime"-luokkaan Corporate Rating -arvioinnissaan. Fortum on nyt oikeutettu käyttämään Prime-tunnusta merkinä yhtiön hyvästä suoriutumisesta sosiaalisen vastuun ja ympäristövastuun alueilla. Oekom Research AG on yksi maailman johtavista luokitusyriyksistä.

Taloudellinen vastuu

Taloudellisessa vastuussa keskeisiä tekijöitä ovat kilpailukyky, taloudellinen menestys ja markkinaehtoinen tuotanto. Tavoitteena on luoda pitkällä aikavälillä taloudellista hyvinvointia, kannattavaa kasvua ja lisäarvoa osakkeenomistajille, asiakkaille, työntekijöille, tavarantoimittajille ja muille avainsidosryhmille yhtiön toiminta-alueilla. Fortumin tavoitteena on menestyä taloudellisesti erinomaisesti strategisesti valituilla keskeisillä alueilla vahvan osaamisen ja vastuullisten toimintatapojen kautta. Fortum mittaa taloudellista menestystään tunnusluvuilla, joita ovat sijoitetun pääoman tuotto (tavoite 12 %), oman pääoman tuotto (tavoite 14 %) ja pääomarakenne (tavoite nettovelka / käyttökate eli EBITDA noin 3). Lisäksi Fortum käyttää GRI:n (Global Reporting Initiative) indikaattoreita soveltuvin osin taloudellisesta vastuusta raportoimiseen.

Ympäristövastuu

Fortumin konsermitason ilmasto- ja ympäristötavoitteet liittyvät hiilidioksidipäästöihin, energiatehokkuuteen ja ympäristösertifikaatteihin. Lisäksi divisioonat ovat määrittäneet ympäristötavoitteet omalle toiminnalleen. Ympäristötavoitteiden saavuttamista seurataan kuukausi-, neljännesvuosi- ja vuosiraportoinnin avulla.

Fortumin ilmastotavoitteet seuraaville viidelle vuodelle ovat: sähköntuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt EU:n alueella alle 80 grammaa kilowattitunnilta (g/kWh) ja kokonaisenergiantuotannon (sähkö ja lämpö) hiilidioksidin ominaispäästöt alle 200 g/kWh kattaen kaikki toimintamaat. Molemmat tavoitteet on laskettu viiden vuoden keskiarvona.

Kesäkuun 2011 lopussa sähköntuotannon hiilidioksidin ominaispäästöjen viiden vuoden keskiarvo oli EU:n alueella 73 g/kWh ja kokonaisenergiantuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt 170 g/kWh. Molemmat olivat tavoitetason alapuolella. Fortumin kokonaishiilidioksidipäästöt vuoden 2011 toisella neljänneksellä olivat 4,6 (4,5) miljoonaa tonnia (Mt), josta 1,5 (1,7) Mt oli Euroopan päästökauppajärjestelmän (ETS) alaisia päästöjä.

Vuoden 2011 ensimmäisen puoliskon aikana noin 58 % (66 %) Fortumin sähköntuotannosta oli hiilidioksidipäästötöntä. Fortumin tuotannosta EU-maissa 79 % (86 %) oli hiilidioksidipäästötöntä. Hiilidioksidipäästöttömän sähkön osuuden lasku johtuu pääasiassa hiililauhdevoiman eli Inkoon ja Meri-Porin lauhdevoimalaitosten käytön lisäämisestä kuivan sään seurauksena sekä Venäjän toimintojen suhteellisesta kasvusta tuotantorakenteessa.

Polttoaineen käytön tehokkuus viiden vuoden keskiarvona oli 68,9 %, kun tavoite oli >70 %. Tammi-kesäkuussa yhteensä 98 % kaikista toiminnoista EU:n alueella oli ISO 14001 -ympäristösertifioituja.

Fortumin kokonaishiilidioksidipäästöt (miljoonaa tonnia, Mt)	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Kokonaispäästöt	4,6	4,5	14,0	13,7	25,3	25,7
Päästökauppajärjestelmän alaiset päästöt	1,5	1,7	5,7	5,7	9,7	9,7
Myönnetyt päästöoikeudet	-	-	-	-	5,6	-
Päästöt Venäjällä	2,8	2,7	7,6	7,6	14,6	14,6

Fortumin sähköntuotannon hiilidioksidipäästöt (g/kWh)	II/11	II/10	I-II/2011	I-II/2010	2010	LTM
Kokonaispäästöt	178	154	222	178	189	211
Päästöt EU:ssa	75	46	133	81	84	110
Päästöt Venäjällä	460	539	469	496	532	513

Sosiaalinen vastuu

Sosiaalisen vastuun alueella Fortumin tärkeimpänä tavoitteena on toimia hyvänä yrityskansalaisena sekä varmistaa turvalliset työolot kaikissa Fortumin toimipaikoissa työskenteleville työntekijöille ja urakoitsijoille. ISO 14001 -sertifiointin lisäksi tavoitteena on OHSAS 18001 -sertifiointi kaikille operatiivisten toimintojen johtamisjärjestelmille. Tammi-kesäkuussa omien työntekijöiden poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus (LWIF) parani ja oli hyvällä tasolla, 2,3 (2,4). Fortumin turvallisuustavoite LWIF:ksi on vähemmän kuin 1 miljoonaa työtuntia kohti omalle henkilöstölle. Tämä kuvastaa konsernin nollatoleranssia tapaturmille.

Näkymät

Avaintekijät ja riskit

Maailmantalouden kasvava epävarmuus ja epävakaa taloustilanne Euroopassa heikentävät talouskasvun ja elpymisen näkymiä. Fortumin tuloksen kannalta tärkein tekijä on sähkön tukkuhinta. Tukkuhinnan kehityksen avaintekijöitä ovat tarjonnan ja kysynnän tasapaino, polttoaineiden ja päästöoikeuksien hinnat sekä vesitilanne. Lisäksi Ruotsin kruunun ja Venäjän ruplan vaihtokurssit vaikuttavat Fortumin tulokseen. Valuuttakurssien vaihtelusta aiheutuvat muuntovaikutukset taseessa kirjataan Fortumin omaan pääomaan.

Fortumin taloudellinen tulos on alttiina useille strategisille, taloudellisille ja operatiivisille riskeille. Lisätietoja Fortumin riskeistä ja riskienhallinnasta on esitetty Fortumin toimintakertomuksessa sekä konsernin tilinpäätöksessä vuodelta 2010.

Pohjoismaiset markkinat

Fortum odottaa tällä hetkellä pohjoismaisen sähkönkysynnän palautuvan vuoden 2008 tasolle 2012–2014 mennessä. Sähkön osuus energian kokonaiskulutuksesta jatkaa kasvuaan. Lämpötilakorjattu sähkönkulutus on vuositasolla Pohjoismaissa edelleen noin 4 % (16 TWh) alaisempi kuin vuonna 2008.

Vuoden 2011 toisella neljänneksellä öljyn, hiilen ja maakaasun hinnat laskivat joitakin prosentteja. Euroopan taloudellisesta epävarmuudesta ja EU:n energiatehokkuutta koskevista esityksistä johtuen hiilidioksidin päästöoikeuksien hinnat laskivat kuitenkin yli 20 % neljänneksen lopussa.

Saksassa termiinihinnat laskivat neljänneksen lopussa 5 % pienentyneiden hiilidioksidikustannusten seurauksena. Termiinihinnat laskivat myös Pohjoismaissa noin 5 % laskeneiden hiilidioksidikustannusten ja parantuneiden vesivarastojen ansiosta.

Heinäkuun puolivälissä 2011 sähkön termiinihintana Nord Poolissa loppuvuodelle 2011 oli noin 49 euroa/MWh. Sähkön termiinihintana vuodelle 2012 oli noin 47 euroa/MWh ja vuodelle 2013 noin 47 euroa/MWh. Saksassa sähkön termiinihintana loppuvuodelle oli noin 59 euroa/MWh ja vuodelle 2012 57 euroa/MWh. Samaan aikaan hiilen (ICE Rotterdam) termiinihintana loppuvuodelle 2011 puolestaan oli noin 125 Yhdysvaltain dollaria tonnilta ja hiilidioksidipäästöoikeuksien markkinahinta vuodelle 2011 noin 12 euroa hiilidioksiditonnia kohti.

Heinäkuun puolivälissä 2011 Pohjoismaiden vesivarannot olivat noin 2 TWh keskimääräistä pienemmät sekä 14 TWh yli vuoden 2010 vastaavan tason.

Venäjä

Venäjällä sähkön tukku markkina on vapautettu vuoden 2011 alusta lähtien. Kaikki sähköntuotantoyhtiöt myyvät edelleen kotitalouksien kulutusta vastaavan osan sähköntuotannostaan ja kapasiteetistaan säännellyillä hinnoilla.

Venäjän hallitus hyväksyi vuoden 2011 alusta uudet kapasiteettimarkkinoita koskevat säännöt. Vuoden 2007 jälkeen investointivelvoitesopimusten (CSA – ”uusi kapasiteetti”) perusteella rakennetulle tuotantokapasiteetille maksetaan takuuhintaa 10 vuoden ajan. Takuuhinnat on määriteltävä riittävän investointituoton varmistamiseksi. Kapasiteettimaksut hallituksen investointivelvoitesopimukseen kuulumattomalle kapasiteetille määräytyvät huutokaupalla (CCS – ”vanha kapasiteetti”).

Joulukuussa 2010 pidettiin ensimmäinen uusien sääntöjen mukainen kapasiteettimarkkinoiden huutokauppa vanhalle kapasiteetille. Uusien sääntöjen mukaan vanhalle kapasiteetille huutokaupassa määräytyvät kapasiteettimaksut perustuvat kulloinkin käytettävissä olevaan kapasiteettiin eivätkä laitoksen nimellistehoon. Tämä vähentää vanhan kapasiteetin kapasiteettimaksuja CHP-laitosten osalta erityisesti kesän aikana. Alkuperäinen suunnitelma järjestää vuoden 2011 viimeisellä

neljänneksellä huutokauppa vuosille 2012–2015 on muuttunut; huutokauppa koskee nyt vain vuotta 2012.

OAO Fortumin uusi kapasiteetti (CSA) tulee valmistuttuaan olemaan tärkeä tekijä vakaalle tuloskasvulle Venäjällä, sillä tuotantovolyymien kasvu tuo lisää myyntituloja, ja uudelle tuotantokapasiteetille maksetaan huomattavasti korkeampia kapasiteettimaksuja kuin vanhalle kapasiteetille. Investointivelvoitesopimukseen kuulumattoman vanhan kapasiteetin (CCS) painotetun keskihinnan OAO Fortumille odotetaan olevan vuonna 2011 keskimäärin noin 160 000 ruplaa/MW/kuukausi; hieman vähemmän kuin aikaisemmin arvioitiin vuoden 2011 inflaatiokorjauksen poistamisen vuoksi. Hinta saattaa kuitenkin vaihdella voimalaitosten sijainnista ja ajankohdasta riippuen. Ensimmäisellä ja viimeisellä neljänneksellä kapasiteettitulot ovat korkeammat kuin toisella ja kolmannella neljänneksellä liiketoiminnan kausiluonteisuuden vuoksi. Uuden kapasiteetin kapasiteettimaksut ovat noin 3–4 kertaa korkeammat kuin vanhan kapasiteetin keskimäärin. Uuden kapasiteetin tuotto on taattu, mutta saattaa vaihdella jonkin verran, sillä se on sidottu Venäjän pitkän aikavälin valtionobligaatioihin, joiden maturiteetti on 8–10 vuotta.

Fortum on nopeuttanut OAO Fortumin investointiohjelmaa talouskriisin jälkeisen kysynnän elpymisen ja Venäjän kapasiteettimarkkinoiden kehittymisen johdosta ja suunnittelee ottavansa viimeiset uudet yksiköt käyttöön vuoden 2014 loppuun mennessä. Investointiohjelman loppuosan arvo maaliskuun lopun 2011 valuuttakursseilla laskettuna on arviolta 1,3 miljardia euroa huhtikuusta 2011 eteenpäin. Ensimmäisten kahden uuden yksikön kapasiteettimyynti alkoi helmikuun 2011 alussa ja kesäkuussa 2011. Yhden uuden yksikön kapasiteettimyyntin arvioidaan alkavan vuoden 2011 kolmannella neljänneksellä.

Kaasun keskimääräinen säännelty hinta nousi 15 % vuoden alusta vuoden 2010 keskimääräiseen hintaan verrattuna. Kaasun säännellyn hinnan odotetaan pysyvän muuttumattomana vuoden 2011 loppuun. Säännelty sähkön hinta on sidottu säänneltyyn kaasun hintaan ja inflaatioon vuositasolla.

OAO Fortumin tehokkuuden parannusohjelma on edennyt suunnitelmien mukaan. OAO Fortum saavutti toisella neljänneksellä 100 miljoonan euron vuotuiset tehokkuusparannukset verrattuna vuoteen 2008, jolloin yhtiö hankittiin.

Käyttöomaisuusinvestoinnit ja -myynnit

Tällä hetkellä Fortum arvioi käyttöomaisuusinvestoinneikseen vuosina 2011 ja 2012 noin 1,6–1,8 miljardia euroa, mikä ei sisällä mahdollisia yritysostoja. Fortumin käyttöomaisuusinvestointien vuositasoksi 2013–2014 arvioidaan yhteensä 1,1–1,4 miljardia euroa. Pääasiallinen syy korkeampiin käyttöomaisuusinvestointeihin vuosina 2011–2012 on Venäjän investointiohjelman aikataulun nopeuttaminen. Vuosittaisten kunnossapito- ja tuottavuusinvestointien arvioidaan olevan vuonna 2011 noin 500–550 miljoonaa euroa, mikä on lähellä poistojen tasoa.

Maaliskuussa 2011 Fortum myi Tukholman ulkopuolella sijaitsevat kaukolämpöliiketoimintonsa. Kauppahinta oli noin 220 miljoonaa euroa.

Lisäksi Fortum saattoi huhtikuussa päätökseen kaupan, jonka mukaan yhtiö myi 25 %:n omistusosuutensa Suomen kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:stä. Kauppahinta oli 325 miljoonaa euroa.

Verotus

Ruotsin hallitus korotti vesivoiman kiinteistöveroja vuoden 2011 alusta. Veronkorotuksesta aiheutuvat lisäkulut ovat arviolta noin 15 miljoonaa euroa vuonna 2011.

Suomessa lämmöntuotannossa käytettävien polttoaineiden sekä sähkön verotusta kiristettiin huomattavasti 1.1.2011 alkaen. Veronkorotukset heijastuvat vastaavasti lämmön ja sähkön vähittäishintoihin.

Fortumin vuoden 2011 veroasteeksi arvioidaan tällä hetkellä 19–21 %, kun osakkuus- ja yhteisyritysten tulosta, verovapaita myyntivoittoja ja muita kertaluonteisia eriä ei huomioida.

Suojaus

Fortumin Power-divisioonan pohjoismainen suojaushinta ei sisällä lämpövoimatuotannon marginaalin suojausta eli Meri-Porin ja Inkoon lauhdetuotantolaitoksia. Suojausasteeseen eivät myöskään enää sisälly Fortumin hiililauhdevoiman fyysiset volyymit ja suojaukset eivätkä tuonnit Venäjältä.

Kesäkuun 2011 lopussa Power-divisioonan arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa noin 70 % oli suojattu noin 45 euroon/MWh loppuvuodeksi 2011. Kalenterivuodeksi 2012 divisioonan arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu noin 50 % noin 46 euroon/MWh.

Raportoidut suojausasteet voivat vaihdella huomattavasti Fortumin sähköjohdannaismarkkinoilla tekemien toimenpiteiden mukaan. Suojaukset tehdään pääasiassa johdannaissovimuksilla, suurimmaksi osaksi Nord Poolin termiineillä.

Kannattavuus

Fortumin Power-divisioonan sähkön tukkumyyntihintaan Pohjoismaissa vaikuttavat muun muassa suojausasteet, suojaushinta, spot-hinnat, Fortumin joustavan tuotantorakenteen käytettävyys ja käyttö sekä valuuttojen kurssivaihtelut. Jos sähköntuotantolähteiden suhteellisissa osuuksissa tapahtuvien muutosten potentiaalisia vaikutuksia ei oteta huomioon, 1 euron muutos megawattituntia kohti Power-divisioonan sähkön tukkumyyntihinnassa Pohjoismaissa johtaa noin 45 miljoonan euron muutokseen Fortumin vuotuisessa vertailukelpoisessa liikevoitossa. Lisäksi Power-divisioonan vertailukelpoiseen liikevoittoon vaikuttavat mahdollinen lämpövoimatuotannon määrä ja siitä saatava tuotto. Fortum uskoo, että sekä uusille että vanhoille ydinvoimaloille saatetaan esittää uusia turvallisuusvaatimuksia lähitulevaisuudessa. Vuonna 2011 divisioonien kustannusten arvioidaan pysyvän suunnilleen samalla tasolla kuin vuonna 2010, lukuun ottamatta Ruotsin kruunun kurssivaihteluita ja Ruotsin vesivoiman kiinteistöveron vaikutuksia. Venäjän sähköntuontisopimuksen päättymisen vaikutuksen arvioidaan olevan noin -40 miljoonaa euroa koko vuoden 2011 osalta. Power-divisioonan tuloksen odotetaan painottuvan enemmän loppuvuoteen vuoden 2010 tulokseen verrattuna. Tähän vaikuttavat pääasiassa ydinvoiman korkeampi käytettävyys ja vesitilanteen parantuminen.

Fortumin tuloskehitys on ollut vakaata. Yhtiö on toiminut aktiivisesti tuloksellisuuden varmistamiseksi ja pitänyt taloudellisen asemansa vahvana haastavassa toimintaympäristössä. Fortumin vahva tase sekä joustava, kustannustehokas ja ilmastomyönteinen tuotantorakenne luovat vankan perustan tulevaisuudelle.

*Espoo, 19.7.2011
Fortum Oyj
Hallitus*

*Lisätietoja antaa:
Tapio Kuula, toimitusjohtaja, puh. +358 10 452 4112
Juha Laaksonen, talousjohtaja, puh. +358 10 452 4519*

Fortumin sijoittajasuhteet: Sophie Jolly, +358 10 453 2552 ja Rauno Tiihonen, +358 10 453 6150 / investors@fortum.com

Tiivistetty osavuositarkastus on laadittu EU:ssa hyväksytyn IAS 34, Osavuositarkastukset-standardin mukaisesti. Osavuositarkastus ei ole tilintarkastettu.

Tulostiedotus vuonna 2011:
- Osavuositarkastus tammi–syyskuulta julkaistaan 20.10.2011 noin klo 9.00.

Jakelu:
NASDAQ OMX Helsinki
Keskeiset tiedotusvälineet
www.fortum.com/fi

Osavuositarkastukseen liittyvää lisätietoa, mukaan lukien vuosineljänneksitulokset, on luettavissa Fortumin verkkosivuilla osoitteessa www.fortum.com/sijoittajat.

Osavuositarkastuksen taulukot

	Sivu
Lyhennetty konsernin tuloslaskelma	24
Lyhennetty konsernin tase	26
Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	27
Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma	28
Nettovelan muutokset ja tunnusluvut	29
Konsernin lyhennetyn osavuositarkastuksen liitetiedot	30
Tunnuslukujen laskentakaavat	45
Markkinatilanne ja saavutetut sähkön tukkumyyntihinnat	47
Tuotanto- ja myyntivolyymit	48

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Liikevaihto	4	1 316	1 295	3 350	3 242	6 296	6 404
Muut tuotot		20	18	33	55	108	86
Materiaalit ja palvelut		-518	-544	-1 469	-1 461	-2 846	-2 854
Henkilöstökulut		-141	-128	-271	-258	-507	-520
Poistot ja arvonalentumiset	4,12,13	-155	-139	-304	-276	-563	-591
Muut kulut		-174	-163	-342	-312	-655	-685
Vertailukelpoinen liikevoitto		348	339	997	990	1 833	1 840
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		261	12	512	85	-125	302
Liikevoitto		609	351	1 509	1 075	1 708	2 142
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	4, 14	15	15	74	31	62	105
Korkokulut		-70	-45	-132	-92	-197	-237
Korkotuotot		15	18	30	35	72	67
Johdannaisten käyvän arvon muutokset		-2	8	-3	19	12	-10
Muut rahoituserät - netto		-15	-15	-22	-23	-42	-41
Rahoitustuotot ja -kulut		-72	-34	-127	-61	-155	-221
Voitto ennen veroja		552	332	1 456	1 045	1 615	2 026
Tuloverot	9	-74	-61	-232	-191	-261	-302
Kauden voitto		478	271	1 224	854	1 354	1 724
Jakautuminen:							
Emoyhtiön omistajille		472	263	1 150	822	1 300	1 628
Määräysvallattomille omistajille		6	8	74	32	54	96
		478	271	1 224	854	1 354	1 724
Osakekohtainen tulos (euroa per osake)	10						
Laimentamaton		0,53	0,30	1,29	0,93	1,46	1,83
Laimennettu		0,53	0,30	1,29	0,93	1,46	1,83

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen liikevoitto	348	339	997	990	1 833	1 840
Kertaluonteiset erät (luovutusvoitot ja -tappiot)	193	4	275	50	93	318
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	76	-15	249	21	-216	12
Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu	-8	23	-12	14	-2	-28
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	261	12	512	85	-125	302
Liikevoitto	609	351	1 509	1 075	1 708	2 142

Lyhennetty konsernin laaja tuloslaskelma

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	2009
Kauden voitto	478	271	1 224	854	1 354	1 351
Muut laajan tuloksen erät						
Kassavirran suojaukset						
Käyvän arvon muutokset	95	-185	145	-158	-583	-195
Siirrot tuloslaskelmaan	99	-11	331	-3	1	-218
Siirrot vaihto-omaisuuteen/aineellisiin hyödykkeisiin	-6	-3	-6	-8	-16	-4
Verot	-49	50	-123	39	151	108
Nettosijoitusten suojaus						
Käyvän arvon muutokset	3	-6	2	-10	-1	-25
Verot	0	2	0	3	0	6
Myytavissä olevat rahoitusvarat						
Käyvän arvon muutokset	-1	0	-1	0	0	0
Muuntoerot	-46	131	-8	444	344	21
Osuus osakkuusyriyten muista laajan tuloksen eristä ¹⁾	-20	-29	1	-80	-69	-37
Muut muutokset	6	-1	7	1	-16	1
Muut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen	81	-52	348	228	-189	-343
Laaja tulos yhteensä	559	219	1 572	1 082	1 165	1 008
Laajan tuloksen jakautuminen						
Emoyhtiön omistajille	564	201	1 503	1 014	1 064	971
Määräysvallattomille omistajille	-5	18	69	68	101	37
	559	219	1 572	1 082	1 165	1 008
1) Josta Hafslund ASA:n omistamien REC:n osakkeiden käyvän arvon muutosta ml. muuntoerot	-6	-33	0	-85	-77	-37

Lyhennetty konsernin tase

milj. euroa	Liite	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
VARAT				
Pitkäaikaiset varat				
Aineettomat hyödykkeet	12	416	411	421
Rakennukset, koneet ja kalusto	13	14 685	13 919	14 621
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	4, 14	2 014	2 119	2 161
Osuus valtion ydinjätehuoltorahastosta	17	638	612	625
Varat etuusperusteisista eläkejärjestelyistä		65	64	62
Muut pitkäaikaiset sijoitukset		72	67	72
Laskennalliset verosaamiset		152	61	141
Johdannaisinstrumentit	6	137	196	183
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		1 139	1 050	1 149
Pitkäaikaiset varat yhteensä		19 318	18 499	19 435
Lyhytaikaiset varat				
Vaihto-omaisuus		410	418	387
Johdannaisinstrumentit	6	193	142	148
Myyntisaamiset ja muut saamiset		787	853	1 284
Pankkitalletukset		131	394	271
Rahat ja pankkisaamiset		680	300	285
Likvidit varat	16	811	694	556
Myytavissä olevat pitkäaikaiset varat	7	-	-	154
Lyhytaikaiset varat yhteensä		2 201	2 107	2 529
Varat yhteensä		21 519	20 606	21 964
OMA PÄÄOMA				
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma				
Osakepääoma	15	3 046	3 046	3 046
Ylikurssirahasto		73	73	73
Kertyneet voittovarot		5 721	5 100	5 448
Muut oman pääoman erät		-17	-59	-357
Yhteensä		8 823	8 160	8 210
Määräysvallattomat omistajat		581	502	532
Oma pääoma yhteensä		9 404	8 662	8 742
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Korollinen pitkäaikainen vieras pääoma	16	6 818	5 681	6 520
Johdannaisinstrumentit	6	132	163	238
Laskennalliset verovelat		1 887	1 784	1 725
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	17	638	612	625
Muut varaukset	18	227	242	239
Eläkevelvoitteet		30	24	20
Muu pitkäaikainen vieras pääoma		467	464	471
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		10 199	8 970	9 838
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Korollinen lyhytaikainen vieras pääoma	16	776	1 519	862
Johdannaisinstrumentit	6	248	531	1 207
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma		892	924	1 265
Myytavissä oleviin pitkäaikaisiin varoihin liittyvä vieras pääoma	7	-	-	50
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		1 916	2 974	3 384
Vieras pääoma yhteensä		12 115	11 944	13 222
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä		21 519	20 606	21 964

Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

milj. euroa	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Kertyneet voittovarot		Muut oman pääoman erät			Emoyhtiön omistajat	Määräys- vallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
			Kertyneet voittovarot	Muuntoerot	Kassavirta- suojaukset	Muut laajan tuloksen erät	Muut laajan tuloksen erät osakkuus- yhtiöissä			
Oma pääoma 31.12.2010	3 046	73	5 726	-278	-419	0	62	8 210	532	8 742
Kauden tulos			1 150					1 150	74	1 224
Muuntoerot				1	-1		-1	-1	-9	-10
Kauden muut laajan tuloksen erät			10		344	1	-1	354	4	358
Laaja tulos yhteensä			1 160	1	343	1	-2	1 503	69	1 572
Osingonjako			-888					-888		-888
Osingonjako määräysvallattomille omistajille								0	-21	-21
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä							-2	-2	1	-1
Oma pääoma 30.6.2011	3 046	73	5 998	-277	-76	-1	60	8 823	581	9 404
Oma pääoma 31.12.2009	3 046	73	5 329	-567	21	1	131	8 034	457	8 491
Kauden tulos			822					822	32	854
Muuntoerot				403	8		8	419	41	460
Kauden muut laajan tuloksen erät			1		-133	-7	-88	-227	-5	-232
Laaja tulos yhteensä			823	403	-125	-7	-80	1 014	68	1 082
Osingonjako			-888					-888		-888
Osingonjako määräysvallattomille omistajille								0	-22	-22
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä								0	-1	-1
Oma pääoma 30.6.2010	3 046	73	5 264	-164	-104	-6	51	8 160	502	8 662
Oma pääoma 31.12.2009	3 046	73	5 329	-567	21	1	131	8 034	457	8 491
Kauden tulos			1 300					1 300	54	1 354
Muuntoerot				289	3		14	306	55	361
Kauden muut laajan tuloksen erät			-15		-443	-1	-83	-542	-8	-550
Laaja tulos yhteensä			1 285	289	-440	-1	-69	1 064	101	1 165
Osingonjako			-888					-888		-888
Osingonjako määräysvallattomille omistajille								0	-22	-22
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä								0	-4	-4
Oma pääoma 31.12.2010	3 046	73	5 726	-278	-419	0	62	8 210	532	8 742

Muuntoerot

Muuntoerot vaikuttivat emoyhtiön omistajille kuuluvaan osuuteen omasta pääomasta -1 miljoonaa euroa vuoden 2011 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana (I-II/2010: 419) sisältäen Ruotsin ja Norjan kruunujen sekä Venäjän ruplan nettovaikutuksen yhteensä 5 miljoonaa euroa kahdella ensimmäisellä neljänneksellä (I-II/2010: 411).

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätöstiedot muunnetaan euroiksi käyttäen tuloslaskelman osalta keskipäiväkurssia ja taseen osalta tilinpäätöspäivän kurssia. Kurssiero, joka syntyy muunnosta euroiksi, kirjataan omaan pääomaan. Katso lisätietoja käytetyistä kurseista liitetiedosta 8 Valuuttakurssit.

Kassavirtasuojaukset

Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus kassavirtasuojausten käyvän arvon muutoksista oli 343 miljoonaa euroa vuoden 2011 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä (I-II/2010: -125), ja se liittyi lähinnä sähkön hinnan suojaamiseen. Kun sähkön hinta on alhaisempi/korkeampi kuin suojaushinta, vaikutus omaan pääomaan on positiivinen/negatiivinen.

Osingonjako

Vuoden 2010 osingonjaosta päätettiin yhtiökokouksessa 31.3.2011. Osinko maksettiin 12.4.2011.

Vuoden 2009 osingonjaosta päätettiin yhtiökokouksessa 25.3.2010.

Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma

milj. euroa	Liite	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Liiketoiminnan rahavirta							
Kauden voitto		478	271	1 224	854	1 354	1 724
Oikaisuerät:							
Verot		74	61	232	191	261	302
Rahoitustuotot ja -kulut		72	34	127	61	155	221
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta		-15	-15	-74	-31	-62	-105
Poistot ja arvonalentumiset		155	139	304	276	563	591
Liikevoitto ennen poistoja (Käyttökate)		764	490	1 813	1 351	2 271	2 733
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		-299	-6	-569	-73	124	-372
Saadut korot		14	22	33	38	66	61
Maksetut korot		-104	-74	-170	-133	-234	-271
Saadut osingot		101	48	101	51	62	112
Rahoituserät ja toteutuneet kurssierot		1	-142	-254	-279	-535	-510
Maksetut välittömät verot		-144	-73	-258	-155	-355	-458
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		333	265	696	800	1 399	1 295
Käyttöpääoman muutos	19	77	157	168	143	38	63
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä		410	422	864	943	1 437	1 358
Investointien rahavirta							
Investoinnit käyttöomaisuuteen	19	-297	-263	-503	-486	-1 134	-1 151
Hankitut osakkeet	19	-1	-1	-20	-1	-28	-47
Käyttöomaisuuden myynnit		2	1	3	3	7	7
Myydyt osakkeet	19	328	5	445	122	147	470
Muiden sijoitusten muutos		1	-22	93	-53	-94	52
Investointien rahavirta yhteensä		33	-280	18	-415	-1 102	-669
Rahavirta ennen rahoitusta		443	142	882	528	335	689
Rahoituksen rahavirta							
Pitkäaikaisten velkojen nostot		823	61	908	124	924	1 708
Pitkäaikaisten velkojen lyhennykset		-285	-21	-297	-31	-912	-1 178
Lyhytaikaisten velkojen muutos		-592	-102	-333	20	191	-162
Osingonjako emoyhtiön omistajille		-888	-888	-888	-888	-888	-888
Muut rahoituserät		-18	-14	-20	-19	-25	-26
Rahoituksen rahavirta yhteensä		-960	-964	-630	-794	-710	-546
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos		-517	-822	252	-266	-375	143
Likvidit varat kauden alussa		1 329	1 498	556	890	890	694
Likvidien varojen kurssimuutokset		-1	18	3	70	41	-26
Likvidit varat kauden lopussa		811	694	811	694	556	811

Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua

Muut tuotot ja kulut joihin ei liity maksua sisältää pääasiassa johdannaisten realisoitumattomat käyvän arvon muutokset sekä liiketoiminnan rahavirrasta oikaistut luovutusvoitot. Luovutustulot käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynneistä, 448 miljoonaa euroa vuoden 2011 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä (I-II/2010: 125), esitetään kokonaisuudessaan investointien rahavirrassa.

Toteutuneet kurssierot ja muut rahoituserät

Toteutuneet kurssierot -251 miljoonaa euroa vuoden 2011 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä (I-II/2010: -277), aiheutuvat pääasiassa Fortumin ruotsalaisten tytäryritysten kruunumääräisestä rahoituksesta sekä siitä, että konsernin pääasiallinen ulkoinen rahoitus on euroissa. Toteutuneet kurssierot johtuvat valuuttatermiineistä, joilla suojataan sisäisiä lainoja, suurin osa näistä termiineistä erääntyy 12 kk sisällä.

Nettovelan muutokset

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Nettovelka kauden alussa	6 367	5 679	6 826	5 969	5 969	6 506
Muuntoerot	-67	17	-61	72	244	111
Käyttökate	764	490	1 813	1 351	2 271	2 733
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua sekä maksetut rahoituskulut ja verot	-431	-225	-1 117	-551	-872	-1 438
Käyttöpääoman muutos	77	157	168	143	38	63
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-297	-263	-503	-486	-1 134	-1 151
Yrityshankinnat	-1	-1	-20	-1	-28	-47
Yritys- ja käyttöomaisuusmyynnit	330	6	448	125	154	477
Muutos korollisissa saamisissa	1	-22	93	-53	-94	52
Osingot	-888	-888	-888	-888	-888	-888
Muut rahoitustoiminnot	-18	-14	-20	-19	-25	-26
Nettorahavirta (- nettovelan kasvu)	-463	-760	-26	-379	-578	-225
Joukkovelkakirjojen käypien arvojen muutos ja arvostus jaksotettuun hankintameno	20	50	-8	86	35	-59
Nettovelka kauden lopussa	6 783	6 506	6 783	6 506	6 826	6 783

Tunnusluvut

	30.6.2011	31.3.2011	31.12.2010	30.9.2010	30.6.2010	31.3.2010	Edelliset 12kk
Käyttökate, milj. euroa	1 813	1 049	2 271	1 803	1 351	861	2 733
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	1 301	798	2 396	1 708	1 266	788	2 431
Tulos/osake (laimentamaton), euroa	1,29	0,76	1,46	1,20	0,93	0,63	1,83
Sijoitettu pääoma, milj. euroa	16 998	16 560	16 124	16 324	15 862	15 642	N/A
Korollinen nettovelka, milj. euroa	6 783	6 367	6 826	6 608	6 506	5 679	N/A
Käyttöomaisuus- ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin, milj. euroa	572	205	1 249	750	513	216	1 308
Käyttöomaisuusinvestoinnit, milj. euroa	533	167	1 222	723	493	196	1 262
Sijoitetun pääoman tuotto, % ¹⁾	16,1	19,1	11,6	12,2	14,3	18,7	13,8
Oman pääoman tuotto, % ¹⁾	22,0	26,9	15,7	16,6	19,3	25,7	19,1
Nettovelka/käyttökate ¹⁾	2,2	1,8	3,0	2,8	2,5	1,7	2,5
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate ¹⁾	2,6	2,0	2,8	2,9	2,6	1,8	2,8
Korkokate	14,8	19,0	13,7	15,9	18,7	24,2	12,6
Korkokate sisältäen aktivoituiden vieraan pääoman menot	12,0	15,1	10,0	11,4	13,7	18,7	9,8
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta/korollinen nettovelka, % ¹⁾	24,2	34,8	20,5	22,3	28,8	44,9	19,1
Velkaantumisaste, %	72	72	78	76	75	67	N/A
Oma pääoma/osake, euroa	9,93	9,30	9,24	9,27	9,19	8,96	N/A
Omavaraisuusaste, %	44	39	40	41	42	40	N/A
Henkilöstön lukumäärä	11 342	10 976	10 585	10 865	11 406	11 290	N/A
Henkilöstö keskimäärin	11 030	10 913	11 156	11 302	11 393	11 435	N/A
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, 1 000 osaketta	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367
Laimennettu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 osaketta	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367
Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä, 1 000 osaketta	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	N/A

1) Neljänneksen luvut on muutettu vastaamaan vuositason lukuja, lukuunottamatta vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Tunnuslukujen laskenta-kaavat ovat liitetiedossa 27.

Konsernin lyhennetyt osavuositarkastuksen liitetiedot

1. Laadintaperusta

Konsernin lyhennetty osavuositarkastus on laadittu EU:ssa käytöön otettua kansainvälistä (IAS) 34 Osavuositarkastukset -standardia noudattaen. Osavuositarkastusta tulee lukea yhdessä vuoden 2010 tilinpäätöksen kanssa. Osavuositarkastusta ei ole tilintarkastettu.

2. Laadintaperiaatteet

Noudatetut laadintaperiaatteet ovat yhtenevät konsernin tilinpäätöksessä 2010 noudattamien periaatteiden kanssa.

3. Kriittiset tilinpäätösarviot ja harkinnat

Osavuositarkastuksen laatiminen edellyttää, että yhtiön johto tekee arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoitujen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen määriin. Toteutuneet tulokset saattavat olla erilaisia näihin arvioihin verrattuna.

Tämän osavuositarkastuksen laatimisen yhteydessä johdon tekemät merkittävät konsernin laadintaperiaatteisiin ja keskeisimpiin epävarmuustekijöihin liittyneet arviot ovat samoja, joita sovellettiin vuosittain päätöksessä 2010.

4. Tiedot segmenteittäin

Liikevaihto						
milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Sähkönmyynti ilman välillisiä veroja	794	759	1 828	1 826	3 615	3 617
Lämmön myynti	284	280	955	873	1 596	1 678
Sähkön siirto	202	194	501	464	912	949
Muut myynnit	36	62	66	79	173	160
Yhteensä	1 316	1 295	3 350	3 242	6 296	6 404

Liikevaihto segmenteittäin						
milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Power ¹⁾	574	597	1 267	1 366	2 702	2 603
- josta sisäistä	-24	-10	-127	-134	-281	-274
Heat ¹⁾	322	301	1 047	952	1 770	1 865
- josta sisäistä	1	2	0	-4	-8	-4
Russia	195	169	490	413	804	881
- josta sisäistä	-	-	-	-	-	-
Distribution	215	200	526	480	963	1 009
- josta sisäistä	4	3	8	7	18	19
Electricity Sales ¹⁾	183	327	556	964	1 798	1 390
- josta sisäistä	22	19	71	80	158	149
Muut ¹⁾	19	16	49	21	51	79
- josta sisäistä	39	40	117	61	169	225
Nord Pool netotus ²⁾	-150	-261	-516	-944	-1 736	-1 308
Eliminoinnit	-42	-54	-69	-10	-56	-115
Yhteensä	1 316	1 295	3 350	3 242	6 296	6 404

1) Sekä ulkoinen että sisäinen liikevaihto sisältää realisoituneiden suojausinstrumenttien vaikutukset. Vaikutus liikevaihtoon voi olla positiivinen tai negatiivinen riippuen keskimääräisen sopimushinnan ja realisoituneen spot-hinnan erotuksesta.

2) Tuntiperusteiset myynnit ja ostot Nord Poolilta netotetaan konsernitasolla ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja.

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Power	257	271	582	695	1 298	1 185
Heat	25	33	196	165	275	306
Russia	21	-9	55	7	8	56
Distribution	60	53	184	155	307	336
Electricity Sales	10	10	21	-3	11	35
Muut	-25	-19	-41	-29	-66	-78
Yhteensä	348	339	997	990	1 833	1 840

Liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Power	271	280	760	747	1 132	1 145
Heat	25	35	290	194	303	399
Russia	21	-9	55	23	53	85
Distribution	252	53	377	166	321	532
Electricity Sales	23	23	3	-6	46	55
Muut	17	-31	24	-49	-147	-74
Yhteensä	609	351	1 509	1 075	1 708	2 142

Kertaluonteiset erät segmenteittäin

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Power	2	1	2	1	6	7
Heat ¹⁾	-1	3	79	22	29	86
Russia	0	0	0	16	45	29
Distribution ²⁾	192	0	193	11	12	194
Electricity Sales	0	-	1	-	-	1
Muut	0	0	0	0	1	1
Yhteensä	193	4	275	50	93	318

1) Kertaluonteiset erät Heat -segmentissä sisältävät 80 miljoonan euron myyntivoiton vuoden 2011 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä, joka kirjattiin Tukholman alueen ulkopuolella sijaitsevien kaukolämpö- ja lämmöntuotantolaitosten myynnistä.

2) Kertaluonteiset erät Distribution-segmentissä sisältävät 192 miljoonan euron myyntivoiton vuoden 2011 toisella neljänneksellä, joka kirjattiin Fingrid Oyj:n osakkeiden myynnistä.

Kertaluonteiset erät sisältävät pääasiassa luovutusvoittoja.

Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Power ¹⁾	12	8	176	51	-172	-47
Heat	1	-1	15	7	-1	7
Russia	-	-	-	0	-	-
Distribution	0	0	0	0	2	2
Electricity Sales	13	13	-19	-3	35	19
Muut	42	-12	65	-20	-82	3
Yhteensä	68	8	237	35	-218	-16

1) Sisältää Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuteen

kohdistuvan kirjanpitoikäisyyden vaikutukset, yhteensä milj.

euroa: -8 23 -12 14 -2 -28

Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät sisältävät pääasiassa niiden tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisinstrumenttien vaikutuksen, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa IAS 39 mukaisesti. Muut-segmentti sisältää pääosin erät, jotka syntyvät suojauslaskennan statuksen muuttuessa konsernitasolla. Muut-segmenttiin sisältyy kirjanpitoikäisyyden vaikutus, joka aiheutuu siitä, että IFRIC 5:n mukaan Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuden tasearvo ei saa ylittää IFRS:n mukaisesti laskettua varauksen määrää taseessa.

Poistot ja arvonalentumiset segmenteittäin

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Power	27	24	54	48	100	106
Heat	49	46	98	91	187	194
Russia	31	22	54	42	86	98
Distribution	46	44	93	87	178	184
Electricity Sales	0	1	1	2	2	1
Muut	2	2	4	6	10	8
Yhteensä	155	139	304	276	563	591

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta segmenteittäin

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Power ^{1), 2)}	-12	-15	-16	-23	-25	-18
Heat	5	1	9	19	31	21
Russia	30	9	38	9	8	37
Distribution	3	6	11	11	19	19
Electricity Sales	0	2	1	1	1	1
Muut	-11	12	31	14	28	45
Yhteensä	15	15	74	31	62	105

1) Sisältää kirjanpitoikäistelyn vaikutukset, jotka johtuvat Fortumin osakkuusyritysten osuuksista suomalaisissa ja ruotsalaisissa ydinjätehuolto- ja raasteissa, yhteensä milj. euroa:

	-2	2	-3	0	0	-3
--	----	---	----	---	---	----

2) Suurin osa Power-segmentin osakkuusyrityksistä on tuotantoyhtiöitä, joilta Fortum ostaa sähköä omakustannushintaan, johon sisältyvät korot, valmisteverot ja välittömät verot.

Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä segmenteittäin

milj. euroa	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Power	893	881	912
Heat	148	157	159
Russia	466	454	423
Distribution	96	209	217
Electricity Sales	10	12	13
Muut	401	406	437
Yhteensä	2 014	2 119	2 161

Investoinnit käyttöomaisuuteen segmenteittäin

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Power	35	22	52	35	97	114
Heat	72	59	108	121	304	291
Russia	192	167	267	258	599	608
Distribution	62	47	96	76	213	233
Electricity Sales	1	0	4	0	0	4
Muut	4	2	6	3	9	12
Yhteensä	366	297	533	493	1 222	1 262
Josta aktivoituja vieraan pääoman menoja	12	12	24	21	45	48

Bruttoinvestoinnit osakkeisiin segmenteittäin

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Power	1	-	17	20	25	22
Heat	-	0	22	0	1	23
Russia	0	-	0	-	-	0
Distribution	-	-	-	-	0	0
Electricity Sales	-	-	-	-	-	-
Muut	0	0	0	0	1	1
Yhteensä	1	0	39	20	27	46

Bruttoinvestoinnit osakkeisiin vuoden 2011 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä muodostuvat Teollisuuden Voimalle annettavasta osakepääoman lisäyksestä. Katso liitetieto 14.

Sidottu pääoma segmenteittäin

milj. euroa	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Power	5 998	5 726	5 806
Heat	3 911	3 884	4 182
Russia	3 051	2 690	2 817
Distribution	3 487	3 482	3 683
Electricity Sales	77	59	210
Muut	387	285	29
Yhteensä	16 911	16 126	16 727

Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto segmenteittäin

%	Edelliset	
	12kk	31.12.2010
Power	19,8	22,3
Heat	8,2	7,7
Russia	3,4	0,7
Distribution	9,9	9,3
Electricity Sales	34,1	9,3
Muut	-7,1	-7,7

Sidotun pääoman tuotto segmenteittäin

%	Edelliset	
	12kk	31.12.2010
Power	19,2	19,5
Heat	10,5	8,4
Russia	4,4	2,4
Distribution	15,3	9,7
Electricity Sales	52,7	38,4
Muut	-11,3	-48,2

Sidotun pääoman tuotto on laskettu jakamalla vuotuisen liikevoiton ja 'Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta' -erän summa keskimääräisellä sidotulla pääomalla. Keskimääräinen sidottu pääoma on laskettu käyttämällä avaavan taseen ja kunkin neljänneksen lopun arvoja.

Varat segmenteittäin

milj. euroa	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Power	6 834	6 680	6 934
Heat	4 262	4 237	4 733
Russia	3 441	3 024	3 173
Distribution	3 978	3 929	4 207
Electricity Sales	300	379	663
Muut	625	534	723
Eliminoinnit	-230	-242	-576
Sidottuun pääomaan sisältyvät varat	19 210	18 541	19 857
Korolliset saamiset	1 178	1 079	1 208
Laskennalliset verosaamiset	152	61	141
Muut varat	168	231	202
Likvidit varat	811	694	556
Varat yhteensä	21 519	20 606	21 964

Vieras pääoma segmenteittäin

milj. euroa	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Power	836	954	1 128
Heat	351	353	551
Russia	390	334	356
Distribution	491	447	524
Electricity Sales	223	320	453
Muut	238	249	694
Eliminoinnit	-230	-242	-576
Sidottuun pääomaan sisältyvä vieras pääoma	2 299	2 415	3 130
Laskennalliset verovelat	1 887	1 784	1 725
Muu vieras pääoma	335	545	985
Sijoitettuun pääomaan sisältyvä vieras pääoma	4 521	4 744	5 840
Korollinen vieras pääoma	7 594	7 200	7 382
Oma pääoma	9 404	8 662	8 742
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä	21 519	20 606	21 964

Muut varat ja muu vieras pääoma, jotka eivät sisälly sidottuun pääomaan segmenteittäin sisältävät pääasiassa tuloverosaamiset ja -velat, jaksotetut korkokulut, korkojohdannaisista johtuvat saamiset ja velat sekä sellaiset suojauksista johtuvat saamiset ja velat, joihin sovelletaan suojauslaskentaa.

Henkilöstön lukumäärä

	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Power	1 995	1 983	1 819
Heat	2 793	2 549	2 394
Russia	4 497	4 584	4 294
Distribution	928	1 144	962
Electricity Sales	518	549	525
Muut	611	597	591
Yhteensä	11 342	11 406	10 585

Henkilöstö keskimäärin

	I-II/2011	I-II/2010	2010
Power	1 856	1 900	1 891
Heat	2 748	2 516	2 482
Russia	4 421	4 701	4 555
Distribution	901	1 134	1 098
Electricity Sales	510	551	538
Muut	594	591	592
Yhteensä	11 030	11 393	11 156

Henkilöstö keskimäärin lasketaan käyttäen koko raportointikauden kuukausittaisia keskiarvoja.

5. Segmenttitiedot neljänneksittäin

Lisätietoja vuosineljänneksittäin on saatavissa englannin kielellä Fortumin www-sivuilta www.fortum.fi (Fortum-konserni/Sijoittajat/Taloudellista tietoa/Osavuositarkastukset).

Liikevaihto neljänneksittäin							
milj. euroa	II/2011	I/2011	IV/2010	III/2010	II/2010	I/2010	
Power	574	693	752	584	597	769	
- josta sisäistä	-24	-103	-137	-10	-10	-124	
Heat	322	725	598	220	301	651	
- josta sisäistä	1	-1	-5	1	2	-6	
Russia	195	295	254	137	169	244	
- josta sisäistä	-	-	-	-	-	-	
Distribution	215	311	287	196	200	280	
- josta sisäistä	4	4	8	3	3	4	
Electricity Sales	183	373	529	305	327	637	
- josta sisäistä	22	49	58	20	19	61	
Muut	19	30	7	23	16	5	
- josta sisäistä	39	78	73	35	40	21	
Nord Pool netotus	-150	-366	-528	-264	-261	-683	
Eliminoinnit	-42	-27	3	-49	-54	44	
Yhteensä	1 316	2 034	1 902	1 152	1 295	1 947	

Vertailukelpoinen liikevoitto neljänneksittäin							
milj. euroa	II/2011	I/2011	IV/2010	III/2010	II/2010	I/2010	
Power	257	325	336	267	271	424	
Heat	25	171	122	-12	33	132	
Russia	21	34	17	-16	-9	16	
Distribution	60	124	91	61	53	102	
Electricity Sales	10	11	3	11	10	-13	
Muut	-25	-16	-28	-9	-19	-10	
Yhteensä	348	649	541	302	339	651	

Liikevoitto neljänneksittäin							
milj. euroa	II/2011	I/2011	IV/2010	III/2010	II/2010	I/2010	
Power	271	489	129	256	280	467	
Heat	25	265	124	-15	35	159	
Russia	21	34	16	14	-9	32	
Distribution	252	125	93	62	53	113	
Electricity Sales	23	-20	40	12	23	-29	
Muut	17	7	-81	-17	-31	-18	
Yhteensä	609	900	321	312	351	724	

Kertaluonteiset erät neljänneksittäin							
milj. euroa	II/2011	I/2011	IV/2010	III/2010	II/2010	I/2010	
Power	2	0	0	5	1	0	
Heat	-1	80	7	0	3	19	
Russia	0	0	-1	30	0	16	
Distribution	192	1	0	1	0	11	
Electricity Sales	0	1	-	-	-	-	
Muut	0	0	1	0	0	0	
Yhteensä	193	82	7	36	4	46	

Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät neljänneksittäin							
milj. euroa	II/2011	I/2011	IV/2010	III/2010	II/2010	I/2010	
Power ¹⁾	12	164	-207	-16	8	43	
Heat	1	14	-5	-3	-1	8	
Russia	-	-	-	-	-	-	
Distribution	0	0	2	0	0	0	
Electricity Sales	13	-32	37	1	13	-16	
Muut	42	23	-54	-8	-12	-8	
Yhteensä	68	169	-227	-26	8	27	

¹⁾ Sisältää Fortumin Valtion ydinjätehuolto-rahasto-osuuteen kohdistuvan kirjanpitoikäistelyn vaikutukset, yhteensä milj. euroa:

-8	-4	-6	-10	23	-9
----	----	----	-----	----	----

6. Rahoitusriskien hallinta

Konsernin riskienhallinnan periaatteisiin ei ole tehty merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Riskienhallinnan tavoitteet ja periaatteet ovat yhdenmukaisia vuoden 2010 konsernin tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen kanssa.

Alla olevat taulukot esittävät konsernin pääasiassa suojauslaskennassa käytettävien johdannaisoppimusten nimellisarvon tai määrän ja käyvän nettoarvon.

Johdannaiset

	30.6.2011		30.6.2010		31.12.2010	
	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo
Korko- ja valuuttajohdannaiset	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR
Koronvaihtosopimukset	4 605	47	3 710	72	4 098	96
Valuuttatermiinit	6 945	30	6 585	-232	7 786	-333
Korkotermiinit	191	0	-	-	167	0
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	430	-8	930	-25	538	-25

	30.6.2011		30.6.2010		31.12.2010	
	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo
Sähköjohdannaiset	TWh	MEUR	TWh	MEUR	TWh	MEUR
Myyntisopimukset	105	-226	151	-419	124	-2 069
Ostosopimukset	58	98	91	255	71	1 224
Ostetut optiot	0	0	1	-1	0	0
Asetetut optiot	2	2	2	3	2	-10

	30.6.2011		30.6.2010		31.12.2010	
	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo
Öljyjohdannaiset	1000 bbl	MEUR	1000 bbl	MEUR	1000 bbl	MEUR
Myyntisopimukset ja -termiinit	26 430	68	11 311	64	11 473	-93
Ostosopimukset ja -termiinit	26 220	-64	11 341	-83	11 541	76

	30.6.2011		30.6.2010		31.12.2010	
	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo
Hiilijohdannaiset	kt	MEUR	kt	MEUR	kt	MEUR
Myyntisopimukset	12 380	-76	4 860	-25	6 865	-117
Ostosopimukset	11 306	76	5 596	29	7 985	137

	30.6.2011		30.6.2010		31.12.2010	
	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo	Määrä	Käypä nettoarvo
CO₂ päästöoikeusjohdannaiset	ktCO₂	MEUR	ktCO ₂	MEUR	ktCO ₂	MEUR
Myyntisopimukset	22 981	51	8 226	-6	5 225	7
Ostosopimukset	19 857	-43	9 569	11	8 882	-7

	30.6.2011		30.6.2010		31.12.2010	
	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo
Osakejohdannaiset	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR
Osaketermiinit ¹⁾	9	11	19	16	19	20

1) Käteisvaroina toteutettavia osaketermiinejä käytetään Fortum-konsernin osakekannustinojelman suojaukseen.

7. Yrityshankinnat ja -myynnit sekä myytävissä olevat pitkäaikaiset varat

Yrityshankinnat

Vuoden 2010 marraskuussa Fortum ja Puolan valtiovarainministeriö allekirjoittivat sopimuksen, jonka mukaan Fortum osti 85 % puolalaisten Elektrociepłownia Zabrze S.A. ja Zespół Elektrociepłowni Bytom S.A. sähkö- ja lämpöyhtiöiden osakekannasta. Kauppahinta oli yhteensä noin 22 miljoonaa euroa (82 miljoonaa Puolan zlotya). Hankittujen yhtiöiden liikevaihto oli yhteensä 45 miljoonaa euroa (180 miljoonaa Puolan zlotya) vuonna 2010. Yhtiöt myydään osana sähkö- ja lämpösektorin yksityistämistä Puolassa. Puolan kilpailuviranomaiset hyväksyivät kaupan 3.1.2011.

Vuoden 2010 ensimmäisellä puoliskolla ei ollut olennaisia yrityshankintoja.

Yritysmyyynnit

Joulukuussa 2010 Fortum allekirjoitti sopimuksen, jonka mukaan se myy Tukholman alueen ulkopuolella sijaitsevat kaukolämpö- ja lämmöntuotantolaitoksensa. Kauppa saatettiin loppuun 31.3.2011. Myyntihinta oli noin 220 miljoonaa euroa ja kirjattu myyntivoitto noin 80 miljoonaa euroa. Toiminnot olivat osa Heat-segmenttiä ja myyntivoitto on kirjattu Heat-segmenttiin. Suurimman osan myytävistä toiminnoista omisti Fortumin tytäryhtiö Fortum Värme, josta Tukholman kaupungilla on 50 %:n taloudellinen omistusosuus. Tukholman kaupungin hallitus ja Ruotsin kilpailuviranomainen ovat hyväksyneet kaupan. Myytäviin toimintoihin liittyvät varat ja vieras pääoma on esitetty vuoden 2010 lopun taseessa kohdassa myytävissä olevat pitkäaikaiset varat ja vieras pääoma.

Tammikuussa 2011 Fortum, Suomen valtio ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen sopivat alustavasti, että Fortum myy 25 %:n omistusosuutensa Suomen kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:ssä. Kauppa saatettiin loppuun 19.4.2011. Valtio osti noin 81 % ja Ilmarinen noin 19 % Fortumin omistamista Fingridin osakkeista. Osakkeiden myyntihinta oli kokonaisuudessaan 325 miljoonaa euroa, jonka seurauksena Fortum kirjasi 192 miljoonan euron myyntivoiton. Osakkeet olivat osa Distribution-segmenttiä, ja myyntivoitto on kirjattu Distribution-segmenttiin.

Vuoden 2010 ensimmäisellä puoliskolla ei ollut olennaisia yritysmyyntejä.

8. Valuuttakurssit

Kauden lopun valuuttakurssit perustuvat Euroopan keskuspankin julkaisemiin tilinpäätöshetken kursseihin. Keskimääräinen valuuttakurssi on laskettu kunkin kuukauden lopun Euroopan keskuspankin kurssien ja edellisen vuoden viimeisen päivän kurssien keskiarvona.

Keskeisimmät Fortum-konsernissa käytetyt kurssit ovat:

Keskimääräinen valuuttakurssi

	1-6/2011	1-3/2011	1-12/2010	1-9/2010	1-6/2010	1-3/2010
Ruotsi (SEK)	8,9273	8,8775	9,5510	9,6665	9,8144	9,9826
Norja (NOK)	7,7996	7,8173	8,0262	8,0258	8,0464	8,1423
Puola (PLN)	3,9655	3,9692	4,0126	4,0137	4,0186	3,9970
Venäjä (RUB)	40,4461	40,4504	40,4473	40,1288	40,1535	41,4799

Kauden lopun valuuttakurssi

	30.6.2011	31.3.2011	31.12.2010	30.9.2010	30.6.2010	31.3.2010
Ruotsi (SEK)	9,1739	8,9329	8,9655	9,1421	9,5259	9,7135
Norja (NOK)	7,7875	7,8330	7,8000	7,9680	7,9725	8,0135
Puola (PLN)	3,9903	4,0106	3,9750	3,9847	4,1470	3,8673
Venäjä (RUB)	40,4000	40,2850	40,8200	41,6923	38,2820	39,6950

9. Tuloverot

Tuloslaskelman mukainen veroprosentti vuoden 2011 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana oli 15,9 % (I-II/2010: 18,3 %). Vuoden 2011 kahden ensimmäisen neljänneksen veroprosentti oli vertailukauttaan alhaisempi johtuen pääsääntöisesti verovapaista myyntivoitoista.

Vuoden 2011 toisen neljänneksen veroprosentti, lukuunottamatta osuutta osakkuusyritysten voitoista, verovapaita myyntivoittoja sekä muita kertaluontoisia eriä, oli 21,1 % (II/2010: 19,5 %). Vuoden 2010 veroprosentti, lukuunottamatta osuutta osakkuusyritysten voitoista, verovapaita myyntivoittoja sekä muita kertaluontoisia eriä, oli 17,7 %. Tuloslaskelman verokantaan vaikuttaa aina se, että osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta lasketaan verojen jälkeen.

10. Osakekohtainen tulos

Laskelma laimentamattomasta ja laimennetusta osakekohtaisesta tuloksesta perustuu alla oleviin lukuihin:

	I-II/2011	I-II/2010	2010
Tuotot (milj. euroa):			
Emoyhtiön omistajille kuuluva voitto	1 150	822	1 300
Osakkeiden lukumäärä (1000 kpl):			
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä osakekohtaista tulosta laskettaessa	888 367	888 367	888 367
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä laimennettua osakekohtaista tulosta laskettaessa	888 367	888 367	888 367

11. Osakekohtainen osinko

Yhtiökokous päätti 31.3.2011 jakaa osinkoa tilikaudelta 2010 1,00 euroa osakkeelta, yhteensä 888 miljoonaa euroa perustuen 5.4.2011 rekisteröityjen osakkeiden lukumäärään. Osinko maksettiin 12.4.2011.

Yhtiökokous päätti 25.3.2010 jakaa osinkoa tilikaudelta 2009 1,00 euroa osakkeelta, yhteensä 888 miljoonaa euroa perustuen 30.3.2010 rekisteröityjen osakkeiden lukumäärään. Osinko maksettiin 8.4.2010.

12. Aineettomien hyödykkeiden muutos

milj. euroa	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Kirjanpitoarvo kauden alussa	421	391	391
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	-1	-	-
Käyttöomaisuusinvestoinnit	12	7	19
Päästöoikeuksien muutokset	-10	-12	13
Poistot ja arvonalentumiset	-10	-13	-22
Muuntoerot ja muut muutokset	4	38	20
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	416	411	421
Kirjanpitoarvoon sisältyvä liikearvo kauden lopussa	304	321	301
Muuntoerokirjausten vaikutus liikearvon määrään	3	36	16

13. Aineellisten hyödykkeiden muutos

milj. euroa	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Kirjanpitoarvo kauden alussa	14 621	12 855	12 855
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	30	-	-
Käyttöomaisuusinvestoinnit	521	486	1 203
Ydinvoiman käytöstäpoistamiskulut	3	15	18
Vähennykset	-3	-2	-4
Poistot ja arvonalentumiset	-294	-263	-541
Vähennykset tytäryritysten myyntien kautta	-	-	-22
Siirrot myytävissä oleviin pitkäaikaisiin varoihin	-	-	-131
Muuntoerot ja muut muutokset	-193	828	1 243
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	14 685	13 919	14 621

14. Muutokset osuuksissa osakkuus- ja yhteisyrityksissä

milj. euroa	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Kirjanpitoarvo kauden alussa	2 161	2 188	2 188
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	74	31	62
Hankinnat	-	-	6
Osakeannit ja muut sijoitukset	16	20	20
Uudelleenluokittelut	-	-	-
Myynnit	-134	-87	-89
Saadut osingot	-101	-51	-61
Osakkuusyritysten muut laajan tuloksen erät	-2	-80	-69
Muuntoerot ja muut muutokset	0	98	104
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	2 014	2 119	2 161

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

Vuoden 2011 toisen neljänneksen osuus osakkuusyritysten tuloksesta oli 15 miljoonaa euroa (II/2010: 15), josta Fortumin osuus Hafslund ASA:n tuloksesta vuoden toisen neljänneksen aikana oli -11 miljoonaa euroa (II/2010: 12) ja TGC-1:n osuus oli 30 miljoonaa euroa (II/2010: 9). TGC-1:n osakkuusyritystulos perustuu yhtiön IFRS standardien mukaiseen ensimmäisen neljänneksen osavuositarkastukseen.

Hafslundin osakeomistus Renewable Energy Corporation (REC) -yhtiössä on luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi, joiden käypien arvojen muutokset kirjataan suoraan omaan pääomaan. Jos osakkeiden käypä arvo laskee alle kirjanpitoarvon omaisuuserän arvo testataan ja jos arvo on alentunut huomattavasti arvonalennus kirjataan osana osakkuus- ja yhteisyritysten tulosta. Perustuen REC:in osakkeiden kesäkuun 2011 lopun päätöskurssiin (9,28 Norjan kruunua), Fortum kirjasi 20 miljoonan euron arvoisen alaskirjauksen toisen neljänneksen tulokseensa. Mahdolliset tulevat positiiviset käyvän arvon muutokset kirjataan suoraan omaan pääomaan ja huomattavat arvonalennukset alle 9,28 Norjan kruunun kirjataan osakkuus- ja yhteisyritystulokseen.

Hafslund julkaisi vuoden 2011 toisen neljänneksen osavuositarkastuksensa 8.7.2011, jolloin Hafslund kirjasi alas REC-omistustaan. Hafslundin toisen neljänneksen tulos poislukien REC-omistus ei sisälly Fortumin toisen neljänneksen tulokseen. Fortumin laadintaperiaatteiden mukaisesti Hafslundin osakkuusyritystulos ilman REC-omistusta on sisällytetty Fortumin lukuihin edellisen neljänneksen julkaistujen lukujen perusteella, sillä tavallisesti Hafslundin viimeisin osavuositarkastus ei vielä ole saatavilla.

Joulukuussa 2010 Hafslund myi täysin omistamansa tytäryhtiön Hafslund Fibernett AS:n koko osakekannan. Fortum on kirjannut 38 miljoonaa euroa Hafslund Fibernett AS:n osakkeiden myynnistä erään 'Osuus osakkuusyritysten tuloksesta' vuoden 2011 ensimmäisellä neljänneksellä.

Fortumin osuus osakkuusyritysten tuloksesta tammi-kesäkuun 2011 aikana oli 74 miljoonaa euroa (I-II/2010: 31), josta Hafslundin osuus oli 31 miljoonaa euroa (I-II/2010: 14), TGC-1:n osuus 38 miljoonaa euroa (I-II/2010: 9) ja Gasumin osuus 7 miljoonaa euroa (I-II/2010: 18).

Fortumin osuus osakkuusyritysten tuloksesta vuonna 2010 oli 62 miljoonaa euroa, josta Hafslundin osuus oli 28 miljoonaa euroa, TGC-1:n osuus 7 miljoonaa euroa ja Gasumin osuus 27 miljoonaa euroa.

Hankinnat ja osakeannit

Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) yhtiökokous päätti maaliskuussa 2011 korottaa yhtiön osakepääomaa 65,2 miljoonalla eurolla, josta Fortumin osuus on 16,3 miljoonaa euroa. Fortumin osuus TVO:n osakepääoman korotuksesta on kirjattu vuoden 2011 ensimmäisellä neljänneksellä ja maksetaan vuoden 2011 aikana TVO:n hallituksen määrämänä ajankohtana.

Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) yhtiökokous päätti maaliskuussa 2010 korottaa yhtiön osakepääomaa 79,3 miljoonalla eurolla, josta Fortumin osuus on 19,8 miljoonaa euroa. Fortumin osuus TVO:n osakepääoman korotuksesta kirjattiin vuoden 2010 ensimmäisellä neljänneksellä ja maksettiin joulukuussa 2010.

Myynnit

Vuoden 2011 ensimmäisellä neljänneksellä Electricity Sales-segmentti myi 30,78 % osuutensa Energiapolar Oy:stä

Tammikuussa 2011 Fortum, Suomen valtio (Työ- ja elinkeinoministeriö ja Huoltovarmuuskeskus) ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen sopivat alustavasti, että Fortum myy 25%:n omistuosuutensa Suomen kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:ssä. Kauppa saatettiin loppuun 19.4.2011. Valtio osti noin 81 %:a ja Ilmarinen noin 19 %:a Fortumin Fingrid-osakkeista. Osakkeiden myyntihinta oli 325 miljoonaa euroa, jonka seurauksena Fortum kirjasi 192 miljoonan euron myyntivoiton. Tämän lisäksi kirjattiin 8 miljoonan euron osakkuusyhtiötulos vuoden ensimmäiseltä neljännekseltä. Osakkeet ovat osa Distribution-segmenttiä ja myyntivoitto on kirjattu Distribution-segmenttiin. Fortum myy omistuksensa Fingrid:ssä EU:n kolmannen energiainpakettin seurauksena, syyskuun 2009 alussa voimaan tullut paketti edellyttää sähkön korkeajännitesiirron ja tuotannon eriyttämistä.

Helmikuun 2010 alussa Distribution-segmentti myi Fortumin 49 % osuuden Karlskoga Energi & Miljö AB:sta. Lisäksi vuoden 2010 ensimmäisellä neljänneksellä Heat-segmentti myi Fortumin 20,4 %:n osuuden Swedegas AB:sta ja Russia-segmentti myi OAO Fortumin 49 %:n osuuden Kurgan Generating Companysta. Vuoden 2010 kolmannella neljänneksellä Russia-segmentti myi noin 31 %:n osuutensa St. Petersburg Sale Companysta.

Saadut osingot

Vuoden 2011 toiseen neljännekseen mennessä Fortum on saanut 101 miljoonaa euroa (2010: 51) osinkoina osakkuusyrittäiltään, joista 64 miljoonaa euroa (2010: 19) on saatu Hafslundilta ja 18 miljoonaa (2010: 26) Gasumilta.

Osakkuusyritysten muut laajan tuloksen erät

Osakkuusyritysten muut laajan tuloksen erät koostuvat pääosin Hafslundin omistamien REC:n osakkeiden käyvän arvon muutoksesta. Vuoden 2011 toisella neljänneksellä jäljellä olevien REC:n osakkeiden käyvän arvon muutos oli -19 miljoonaa euroa (II/2010: -29). Hafslundin ilmoittamiin jäljellä olevien osakkeiden lukumäärään perustuen käyvän arvon muutosten kumulatiivinen vaikutus Fortumin omaan pääomaan 30.6.2011 oli 0 miljoonaa euroa.

Vuoden 2011 toisella neljänneksellä kirjattu osakkeiden arvonalennus, 20 miljoonaa euroa alkuperäisen sijoituksen arvosta, on kirjattu erään 'Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta'.

15. Osakepääoma

milj. euroa	Osakkeiden määrä	Osakepääoma	Osakkeiden määrä	Osakepääoma
	30.6.2011	30.6.2011	31.12.2010	31.12.2010
Rekisteröidyt osakkeet 1.1.	888 367 045	3 046	888 367 045	3 046
Rekisteröidyt osakkeet raportointikauden lopussa	888 367 045	3 046	888 367 045	3 046

16. Korollinen vieras pääoma

Vuoden 2011 toisen neljänneksen aikana korollisten velkojen määrä väheni 102 miljoonalla eurolla ensimmäisen neljänneksen 7 969 miljoonasta eurosta 7 594 miljoonaa euroon (vuoden 2010 lopussa: 7 382). Likvidit varat vähenivät 518 miljoonalla eurolla 1 329 miljoonasta eurosta 811 miljoonaa euroon (vuoden 2010 lopussa: 556).

Vuoden 2011 ensimmäisen neljänneksen aikana Fortum lisäsi takaisinlainaustaan Valtion ydinjätehuoltorahastosta 53 miljoonalla eurolla 887 miljoonaa euroon. Fortum myös allekirjoitti sopimuksen kahdesta pitkäaikaisesta lainasta: 10 vuoden lainan European Investment Bankilta arvoltaan yhteensä 1 786 miljoonaa Ruotsin kruunua ja 7 vuoden lainan Nordic Investment Bankilta arvoltaan 625 miljoonaa Ruotsin kruunua. Nämä lainat nostettiin huhtikuun aikana.

Vuoden toisen neljänneksen aikana Fortum Oyj maksoi erääntyvän 2 miljardin Ruotsin kruunun joukkovelkakirjalainan ja laski liikkeelle uuden 500 miljoonan euron kymmenen vuoden kiinteäkorkoisien joukkovelkakirjalainan yhtiön Euro Medium-Term Note Program -ohjelman puitteissa. OAO Fortum allekirjoitti 2 miljardin ruplan arvoisen pankkilainan rahoittaakseen investiohjelmansa. Lyhytaikainen vieras pääoma on vähentynyt (pääasiassa liikkeelle laskettujen lyhytaikaisten yritystodistusten johdosta), ja oli vuoden ensimmäisen neljänneksen lopussa 211 miljoonaa euroa (vuoden 2010 lopussa: 534 miljoonaa euroa).

Fortum Oyj allekirjoitti 11.7.2011 uuden 2,5 miljardin euron valmiusluottolimitin, korvatakseen aiemmat 1,2 ja 1,5 miljardin euron valmiusluottolimitit. Käyttämättömien luottojärjestelyiden kokonaismäärä on noin 2,7 miljardia euroa.

17. Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

milj. euroa	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Taseeseen sisältyvät erät			
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	638	612	625
Osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	638	612	625
Lainmukainen vastuu ja osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta			
Ydinjätehuoltovastuu Suomen ydinenergialain mukaan	944	913	944
Rahastotavoite	886	830	886
Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	886	830	843

Ydinvoimaan liittyvät varaukset

Työ- ja elinkeinoministeriö päätti Suomen ydinenergialain mukaisesti lasketun Loviisan ydinvoimalaitoksen ydinjätehuoltovastuun määrän joulukuussa 2010. Vastuun määrä perustuu kolmen vuoden välein tehtävään tekniseen suunnitelmaan. Tekninen suunnitelma ja kustannusennuste päivitettiin viimeksi vuoden 2010 toisella neljänneksellä.

Lain mukainen vastuu 30.6.2011 on 944 miljoonaa euroa. Taseeseen kirjattu ydinjätehuoltovastuu perustuu tulevaisuuden kustannuksia koskeviin kassavirtaennusteisiin, jotka pohjautuvat samoihin selvityksiin kuin lainmukainen vastuu. Ydinvoimavaruksen tasearvo, joka on laskettu IAS 37:n mukaisesti, on kasvanut uuden teknisen suunnitelman seurauksena 13 miljoonalla eurolla vuoden 2010 lopun arvosta, ja on 30.6.2011 yhteensä 638 miljoonaa euroa. Suurin syy lainmukaisen vastuun ja taseeseen kirjatun varauksen väliseen eroon on se, että lainmukaista vastuuta ei diskontata nykyarvoon.

Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta

Viranomaiset päättävät Fortumin rahastotavoitteen Valtion ydinjätehuoltorahastossa laillisen vastuun määrää päätettäessä vuosittain joulukuussa. Fortum suorittaa ydinjätehuoltomaksuja Valtion ydinjätehuoltorahastoon kyseisten päätösten mukaisesti. Nykyinen rahastotavoite perustuu joulukuussa 2010 päätettyyn lainmukaiseen vastuuseen sekä hyväksytyyn maksujen jaksotussuunnitelmaan, ja on yhteensä 886 miljoonaa euroa. Rahastossa on IFRS:n näkökulmasta 248 miljoonan euron ylijäämä, koska Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta on 886 miljoonaa euroa 30.6.2011, kun taas rahasto-osuuden tasearvo vastaavalla hetkellä on 638 miljoonaa euroa.

Vaikutukset vertailukelpoiseen liikevoittoon sekä liikevoittoon

Power-segmentin liikevoittoon vaikuttaa Fortumin laskentaperiaatteiden mukaisesti Valtion ydinjätehuoltorahaston kirjanpitokäsittelystä syntyvät erät, sillä Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuden tasearvo ei saa ylittää IFRS:n mukaisesti laskettua varauksen määrää taseessa. Niin kauan kuin ydinjätehuoltorahasto pysyy IFRS:n näkökulmasta yllärahoitettuna, kirjataan positiivinen vaikutus liikevoittoon, kun varaus kasvaa enemmän kuin nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon. Negatiivinen kirjaus kirjataan liikevoittoon aina, kun nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon ovat suuremmat kuin varauksen kasvu. Edellä mainittua kirjausta ei sisällytetä Fortumin vertailukelpoiseen liikevoittoon, katso "muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät", liitetieto 4. Kirjauksen vaikutus Fortumin vuoden 2011 toisen neljänneksen tulokseen oli -8 miljoonaa euroa, kun se viime vuoden vastaavana ajankohtana oli +23 miljoonaa euroa. Kumulatiivinen vaikutus vuoden 2011 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana oli -12 miljoonaa euroa, kun vastaavasti viime vuonna vaikutus oli +14 miljoonaa euroa.

Viime vuonna päivitetyn uuden teknisen suunnitelman ja kustannusennusteen seurauksena Fortum kirjasi Power segmentin vertailukelpoiseen liikevoittoon kertaluonteisen -9 miljoonan euron erän vuoden 2010 toisella neljänneksellä. Kirjaus johtui korkeammista jo käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituskustannuksista. Jo käytetyn ydinpolttoaineen kustannusten nousun vaikutus kirjataan aina välittömästi vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Osakkuusyrietykset

Fortumilla on vähemmistöosuuksia suomalaisessa ja ruotsalaisissa ydinvoimaa tuottavissa osakkuusyrietyksissä. Fortum on näiden yritysten osalta käsitellyt osuutensa ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen vaikutuksista laadintaperiaatteidensa mukaisesti.

18. Muut varaukset

milj. euroa	Muut varaukset			Tuotantokapasiteettia koskeviin ehtoihin liittyvä varaus (sis. muihin varauksiin)		
	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Varaukset kauden alussa	239	209	209	208	186	186
Käyttämättömien varausten purku	-33	0	-5	-33	0	-
Varausten muutos	13	1	18	11	0	-
Käytetyt varaukset	-2	0	-10	-2	0	-5
Diskonttauksen purkautuminen	8	8	16	8	8	16
Kurssierot	2	24	11	2	24	11
Varaukset kauden lopussa	227	242	239	194	218	208

Fortumin Venäjällä käynnissä olevaan mittavaan investointiohjelmaan (8 yksikköä) liittyy tulevaa tuotantokapasiteettia koskevia ehtoja. Ehtojen mukaan Fortumilta voidaan periä sakkomaksuja, mikäli investointiohjelman tuoman uuden tuotantokapasiteetin käyttöönotto merkittävästi lykkääntyy tai investointisopimuksen pääehdot eivät muulta osin täyty. Uudet pitkän aikavälin kapasiteettimarkkinoita koskevat säännöt hyväksyttiin vuoden 2011 alussa. Tämä selkeytti myös käyttöönoton myöhästymisestä mahdollisesti perittävien sakkomaksujen määrääytymistä. Sakkomaksut määritetään nyt voimalaitoskohtaisesti. Tämä tarkoittaa, että Fortumin riski saada sakkomaksuja tuotantokapasiteettia koskevien ehtojen johdosta pienenee vähitellen uusien yksikköjen aloittaessa toimintansa.

Fortum on ottanut käyttöön kaksi uutta yksikköä Venäjän investointiohjelmassaan vuoden 2011 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Yhtiö on purkanut 33 miljoonan euron arvosta näihin voimalaitoksiin liittyviä varauksia.

Voimalaitosten käyttöönoton aikataulu arvioidaan jokaisena tilinpäätöshetkenä ja muutosten vaikutukset varauksen määrään päivitetään tämän mukaisesti. Aikataulumuutosten vaikutus diskontattuihin arvoihin oli 11 miljoonaa euroa kesäkuun 2011 lopussa. Varauksen muutoksen kokonaisvaikutus vertailukelpoiseen liikevoittoon oli 22 miljoonaa euroa vuoden kahden ensimmäisen neljänneksen aikana. Maksetut sakkomaksut vuoden 2011 ensimmäisellä puoliskolla olivat 2 miljoonaa euroa.

Diskonttauksesta johtuva varauksen kasvu vuoden 2011 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä oli 8 miljoonaa euroa. Tämä muutos on kirjattu muihin rahoituseriin.

19. Rahavirtalaskelman lisätietoja

Käyttöpääoman muutos

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Korottomien saamisten lisäykset/vähennykset	389	359	472	216	-161	95
Vaihto-omaisuuden vähennykset	-96	-57	-21	43	74	10
Korottomien velkojen lisäykset/vähennykset	-216	-145	-283	-116	125	-42
Yhteensä	77	157	168	143	38	63

Investoinnit käyttöomaisuuteen

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	366	297	533	493	1 222	1 262
Muutokset maksamattomissa investoinneissa	-57	-22	-6	14	-43	-63
Aktiivoitujen korkokulujen siirto rahavirtalaskelman maksettuihin korkoihin	-12	-12	-24	-21	-45	-48
Maksetut käyttöomaisuusinvestoinnit	297	263	503	486	1 134	1 151

Hankitut osakkeet rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Hankitut tytäryritysosakkeet pl. ostettujen yritysten rahavarat	-	1	19	1	1	19
Hankitut osakkuusyrittösakkeet ¹⁾	0	0	0	0	26	26
Myytavissä olevien rahoitusvarojen hankinnat ²⁾	1	0	1	0	1	2
Yhteensä	1	1	20	1	28	47

1) Ostetut osakkuusyrittösakkeet sisältävät osakeannin ja muut pääomanlisäykset.

2) Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältyvät taseessa erään Muut pitkäaikaiset sijoitukset.

Hankitut tytäryrittösakkeet

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin ³⁾	-	0	22	0	0	22
Muutokset maksamattomissa hankinnoissa	-	1	-2	1	1	-1
Korolliset velat hankituissa tytäryrittöissä	-	-	-1	-	-	-1
Rahana maksetut tytäryrittösakkeet pl. ostettujen yritysten rahavarat	-	1	19	1	1	20

3) Bruttoinvestoinnit osakkeisiin sisältävät hankittujen tytäryrittösten rahavaroja 0 miljoonaa euroa vuoden 2011 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä (I-II/2010: 0).

Hankitut osakkuusyrittösakkeet

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	0	0	16	20	26	22
Muutokset maksamattomissa hankinnoissa	-	-	-16	-20	0	4
Rahana maksetut osakkuusyrittösakkeet pl. ostettujen yritysten rahavarat	0	0	0	0	26	26

Myydyt osakkeet rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Myydyt tytäryrittösakkeet pl. myytyjen yritysten rahavarat	2	-	112	-	9	121
Myydyt osakkuusyrittösakkeet	326	5	333	111	121	343
Muiden pitkäaikaisen sijoitusten myynnit	0	0	0	11	17	6
Yhteensä	328	5	445	122	147	470

Myydyt tytäryrittösakkeet

milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Myydyt tytäryrittösakkeet, brutto ⁴⁾	2	-	202	-	9	211
Maksamattomat myyntitulot	-	-	0	-	-	0
Korolliset velat myydyissä tytäryrittöissä	0	-	-90	-	-	-90
Myynneistä rahana saadut suoritukset	2	-	112	-	9	121

4) Myytyjen tytäryrittösten rahavarat 14 miljoonaa euroa (I-II/2010: 0) on vähennetty tytäryrittösten bruttomääräisestä myynnistä.

20. Pantatut varat

milj. euroa	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Omasta puolesta annetut			
Lainat			
Pantit	294	293	307
Kiinteistökiinnitykset	137	137	137
Muut sitoumukset			
Kiinteistökiinnitykset	148	181	155
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut			
Pantit ja kiinteistökiinnitykset	3	2	3

Lainojen vakuudeksi pantatut varat

Suomalaisilla Valtion ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastosta. Pantattujen osakkeiden arvo kesäkuun 2011 lopussa oli 269 miljoonaa euroa (vuoden 2010 lopussa: 269). Muiden pantattujen varojen vähennys, 13 miljoonaa euroa, johtuu NASDAQ OMX Commodities Europan ja kansainvälisten ICE- ja EEX-pörssien kanssa sähkökaupan ja hiilidioksidipäästöoikeuksilla käytävän kaupan vakuudeksi annettujen pankkitalletusten palautuksista.

Muiden sitoumusten vakuudeksi pantatut varat

Fortum on antanut Valtion ydinjätehuoltorahastolle vakuudeksi suomalaisiin voimalaitoksiin liittyviä kiinteistökiinnityksiä arvoltaan 148 miljoonaa euroa kesäkuun 2011 lopussa (vuoden 2010 lopussa: 155). Vakuudet on annettu turvaamaan kattamattomat lainmukaiset vastuut ja mahdolliset odottamattomat tapahtumat liittyen Loviisan ydinvoimalan käytöstäpoistosta ja ydinjätteen loppusijoituksesta aiheutuviin tuleviin kustannuksiin. Kiinnitysten arvo tarkistetaan vuosittain toisen neljänneksen aikana perustuen edellisvuoden vaihteessa päivitettyyn lainmukaiseen vastuuseen ja rahastotavoitteeseen. Vuosittaisen päivityksen seurauksena annettujen kiinteistökiinnitysten arvo on vähentynyt 7 miljoonaa euroa vuoden 2011 toisen neljänneksen aikana (katso myös liitetieto 17 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat).

21. Vuokrasopimuksiin liittyvät sitoumukset

milj. euroa	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Vuoden sisällä erääntyvät	27	23	29
Yli vuoden, mutta viiden vuoden sisällä erääntyvät	60	42	49
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	122	97	130
Yhteensä	209	162	208

22. Investointisitoumukset

milj. euroa	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	1 215	1 248	1 172
Aineettomat hyödykkeet	17	8	7
Yhteensä	1 232	1 256	1 179

Investointisitoumukset ovat kasvaneet vuoden 2010 loppuun verrattuna. Sitoumukset ovat pienentyneet OAO Fortumin investointiohjelman etenemisen ja Czestochowan voimalaitosinvestoinnin valmistumisen seurauksena. Samalla investointisitoumukset ovat kasvaneet Suomen Järvenpäässä ja Ruotsin Bristassa (Brista 2) sijaitsevien yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksien rakennusprojekteista sekä Ruotsin Blaikenissa sijaitsevan tuulivoimapaiston rakentamisinvestoinnista johtuen.

23. Vastuut

milj. euroa	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Omasta puolesta annetut			
Muut vastuut	146	234	228
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut			
Takaukset	338	338	358
Muut vastuut	125	125	125
Muiden puolesta annetut			
Takaukset	0	8	1
Muut vastuut	0	0	0

Omasta puolesta annetut vastuut

Omasta puolesta annetut muut vastuut, 146 miljoonaa euroa kesäkuun lopussa 2011, ovat pienentyneet vuoden 2010 lopusta 82 miljoonaa euroa. Pienentyminen johtuu pääasiassa Venäjän investointiprojektin etenemisestä sekä Suomen valtion ydinjätehuoltorahastolle annetun takuun eräänymisestä.

Vastuut osakkuusyritysten puolesta

Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annettavat vastuut liittyvät pääasiassa Fortumin ydinvoimaosakkuusyrityksille Teollisuuden Voima Oyj:lle, Forsmarks Kraftgrupp AB:lle ja OKG AB:lle annettuihin takauksiin.

Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) puolesta annettu takaus rahastolle oli 44 miljoonaa euroa 30.6.2011 (vuoden 2010 lopussa: 58).

24. Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

AREVA-Siemens on joulukuussa 2008 vaatinut välimiesmenettelyä liittyen Olkiluoto 3 viivästymiseen ja siihen liittyviin kuluihin. Toimittaja on kesäkuussa 2011 toimittanut päivitetyn vaatimuksensa sisältäen välilliset kustannukset ja korkokulut. Toimittajan esittämä rahamääräinen vaatimus välillisine- ja korkokuluineen on tällä hetkellä noin 1,9 miljardia euroa. TVO on aiemmin todennut laitostoimittajan vaateen perusteettomaksi. TVO on huhtikuussa 2009 jättänyt vastavaatimuksen perustuen pääosin viivästyksestä aiheutuneisiin lisäkustannuksiin. TVO:n esittämä vastavaatimuksen arvo on tällä hetkellä noin 1,4 miljardia euroa. TVO päivittää vastavaatimustaan välimiesmenettelyn aikana. Välimiesmenettely voi kestää useita vuosia ja vaatimusten sekä vastavaatimusten määrä voi muuttua.

Kaksi Fortumin tytäryhtiötä, Grangemouth CHP Limited ja Fortum O&M (UK) Limited, olivat vastaajina Lontoon High Court of Justice:ssa käytävissä riidassa, joka koskee hiilidioksidikaasujen päästöoikeuksia. Oikeuskäsittely pidettiin marras- ja joulukuussa 2010 ja lopullinen päätös annettiin 11.2.2011 Grangemouth CHP Limited:n ja Fortum O&M (UK) Limited:n hyväksi. Päätöksen seurauksena Fortum O&M (UK) Limited säilyttää hiilidioksidikaasujen päästöoikeuksien omistusoikeuden Grangemouthin CHP-laitoksella.

Oikeudenkäynteihin ja viranomaismenettelyihin liittyen ei vuoden 2011 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana ole tapahtunut muita olennaisia muutoksia verrattuna vuoden 2010 lopun tilanteeseen.

25. Lähipiiritapahtumat

Lähipiiriin kuuluvat osapuolet on esitetty Fortumin vuoden 2010 tilinpäätöksessä. Vuoden 2011 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Suomen valtion omistusosuus Fortumin osakkeista vuoden 2010 lopussa oli 50,76 %, eikä se ole muuttunut vuoden 2011 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Liiketoimet osakkuusyritysten kanssa

milj. euroa	I-II/2011	I-II/2010	2010
Myynnit osakkuusyrityksille	14	27	63
Korot osakkuusyritysten lainasaamisista	18	18	39
Ostot osakkuusyrityksiltä	397	384	764

Avoimet saldot osakkuusyritysten kanssa

milj. euroa	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Pitkäaikaiset korolliset lainasaamiset	1 072	964	1 071
Myyntisaamiset	12	6	22
Muut saamiset	14	21	20
Pitkäaikaiset velat	223	213	213
Ostovelat	10	11	36
Muut velat	23	24	15

Liiketapahtumat ja saldot yhteisyritysten kanssa

Liiketapahtumat vuoden 2011 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana ja avoimet saldot 30.6.2011 yhteisyritysten kanssa olivat merkitykseltään vähäisiä.

26. Katsauskauden jälkeisiä tapahtumia

Katsauskauden jälkeen ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

27. Tunnuslukujen laskentakaavat

Käyttökate (EBITDA =Tulos ennen korkoja, veroja sekä poistoja ja arvonalentumisia)	=	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset	
Vertailukelpoinen käyttökate	=	Käyttökate - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Kertaluonteiset erät + muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	
Vertailukelpoinen liikevoitto	=	Liikevoitto - kertaluonteiset erät - muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	
Kertaluonteiset erät	=	Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja tappiot	
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Sisältää ne tulevaisuuden kassavirtoja suojaavat rahoitusinstrumentit, joihin ei voida soveltaa IAS 39:n mukaisesti suojauslaskentaa sekä IFRIC tulkinna nro 5 mukaisen vaikutuksen, joka aiheutuu siitä, että taseen saamiisiin kirjattu Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta ei voi ylittää vastaavaa velkaa.	
Rahavirta ennen käyttöomaisuuden muutosta	=	Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöomaisuuden muutosta	
Investoinnit käyttöomaisuuteen	=	Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit mukaan lukien kunnossapito-, tuottavuus- ja kasvuinvestoinnit sekä lainsäädännön edellyttämät investoinnit. Investointeihin kuuluvat myös investointien rakennusaikana taseeseen aktivoituidet korkokulut. Kunnossapitoinvestoinnit pidentävät olemassaolevan omaisuusajan vaikutusaikaa, ylläpitävät käytettävyyttä sekä/tai ylläpitävät luotettavuutta. Tuottavuusinvestoinnit parantavat olemassaolevan hyödykkeen tuottavuutta. Kasvuinvestointien tarkoitus on rakentaa uutta kapasiteettia ja/tai lisätä olemassaolevien liiketoimintojen asiakaskantaa. Lainsäädännön edellyttämät investoinnit tehdään tiettyinä ajankohtina lakien vaatimusten mukaan.	
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	=	Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin, osakkuusyrittösohakkeisiin ja muihin myytävissä oleviin sijoituksiin. Investoitujen tytäryhtiöosakkeiden hankintahintaan on lisätty hankittavan yhtiön nettovelka.	
Oman pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Kauden voitto}}{\text{Oma pääoma keskimäärin}} \times 100$	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Voitto ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$	
Sidotun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta}}{\text{Sidottu pääoma keskimäärin}} \times 100$	
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	=	Vertailukelpoinen liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta $\frac{(\text{IAS 39 oikaistu sekä pois lukien merkittävimmät myyntivoitot ja -tappiot})}{\text{Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin}} \times 100$	
Sijoitettu pääoma	=	Taseen loppusumma - korottomat velat - laskennallinen verovelka - varaukset	
Sidottu pääoma	=	Korottomat varat + Valtion ydinjätehuoltorahastoon liittyvät korolliset varat - korottomat velat - varaukset (korottomat varat ja velat eivät sisällä rahoitukseen, veroihin ja laskennallisiin veroihin liittyviä erää sekä varoja ja velkoja, jotka syntyvät suojauslaskennan soveltamisedellytykset täyttävien johdannaissojimmusten käypien arvojen muutoksista)	
Vertailukelpoinen sidottu pääoma	=	Sidottu pääoma oikaistuna niillä korottomilla varoilla ja veloilla, jotka aiheutuvat niistä tulevaisuuden kassavirtaa suojaavista johdannaissojimmuksista, joihin ei voida soveltaa IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa	
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat - likvidit varat	
Velkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$	

Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma sisältäen määräysvallattomat omistajat}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$
Nettovelka/käyttökate	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}$
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Vertailukelpoinen käyttökate}}$
Korkokate	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Nettokorkokulut}}$
Korkokate sisältäen aktivoitut vieraan pääoman menot	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Nettokorkokulut - aktivoitut vieraan pääoman menot}}$
Tulos/osake (EPS)	=	$\frac{\text{Kauden voitto - määräysvallattomat omistajat}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana}}$
Oma pääoma/osake, euroa	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden lukumäärä ilman omia osakkeita kauden lopussa}}$
Edelliset 12 kk	=	Raportointitietkeä edeltävät 12 kuukautta

Markkinatilanne ja saavutetut sähkön tukkumyyntihinnat

Sähkön kulutus

TWh	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Pohjoismaat	83	85	199	205	393	392
Venäjä	230	224	515	505	1 005	1 015
Tjumen	19	19	41	41	82	82
Tseljabinsk	8	8	18	18	35	35
Venäjän Uralin alue	58	56	126	123	246	249

Keskimääräiset hinnat

	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Sähkön spot-hinta Nord Pool -sähköpörssissä, euroa/MWh	52	45	59	52	53	57
Sähkön spot-hinta Suomessa, euroa/MWh	52	42	58	56	57	58
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, euroa/MWh	52	42	59	57	57	58
Sähkön spot-hinta Venäjän Euroopan ja Uralin alueilla, RUB/MWh ¹⁾	1 017	804	1 026	836	881	977
Sähkön spot-hinta (markkinahinta), Uralin alue, RUB/MWh ¹⁾	954	770	950	793	835	914
Keskimääräinen säännelty OAO Fortumin sähkön hinta, RUB/MWh ¹⁾	712	610	716	615	614	649
Keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	174	162	194	171	191	202
Keskimääräinen säännelty kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	187	169	185	169	169	175
Sähkön spot-hinta Saksassa, euroa/MWh	54	42	53	41	44	50
Keskimääräinen kaasun rajahinta Uralin alueella, RUB/1000 m ³	2 548	2 221	2 548	2 221	2 221	2 385
CO ₂ , (ETS EUA), euroa/tonni CO ₂	17	15	16	14	14	16
Hiili (ICE Rotterdam), USD/tonni	125	88	124	83	92	112
Öljy (Brent Crude), USD/bbl	117	79	111	78	80	97

1) Ilman kapasiteettitariffia

Vesivarastot

TWh	30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Pohjoismaiset vesivarastot	83	70	54
Pohjoismaiset vesivarastot, pitkän ajan keskiarvo	84	84	83

Vienti / tuonti Pohjoismaiden ja Manner-Euroopan välillä

TWh (+ = tuonti, - = vienti Pohjoismaista)	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Vienti / tuonti	3	3	10	10	21	21

Venäjän sähköreformi

%	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Osuus sähkön myynnistä vapautetuilla markkinoilla	100	60	100	60	70	90
Osuus OAO Fortumin sähkön myynnistä vapautetulla sähkön hinnalla	84	48	84	53	61	77

Saavutetut sähkön myyntihinnat

EUR/MWh	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	Edelliset 12kk
Sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa*	47,4	44,7	47,6	47,8	47,9	47,8
OAO Fortumin saavuttama sähkön hinta	29,0	25,6	29,1	24,6	27,0	29,4

* Power-divisioonan saavutettu sähkön tukkumyyntihinta ei sisällä lämpövoimatuotantoa, markkinahintaan tehtyjä ostoja eikä myyntiä vähemmistöosakkaille (mm. Meri-Pori, Inkoo ja tuonti Venäjältä).

Tuotanto- ja myyntivolyymit

Sähköntuotanto						Edelliset 12kk
TWh	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	
Sähköntuotanto EU-maissa ja Norjassa	12,3	12,7	27,9	27,5	53,7	54,1
Sähköntuotanto Venäjällä	4,9	3,5	9,7	8,2	16,1	17,6
Yhteensä	17,2	16,2	37,6	35,7	69,8	71,7

Lämmöntuotanto						Edelliset 12kk
TWh	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	
Lämmöntuotanto EU-maissa ja Norjassa	3,9	4,5	13,5	14,8	26,1	24,8
Lämmöntuotanto Venäjällä	3,4	4,0	14,4	15,0	26,0	25,4
Yhteensä	7,3	8,5	27,9	29,8	52,1	50,2

Sähkötuotantokapasiteetti divisioonittain						
MW				30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Power				9 738	9 709	9 728
Heat				1 703	1 518	1 600
Russia				3 242	2 785	2 785
Yhteensä				14 683	14 012	14 113

Lämmöntuotantokapasiteetti divisioonittain						
MW				30.6.2011	30.6.2010	31.12.2010
Power				250	250	250
Heat				10 131	10 182	10 448
Russia				13 796	13 796	13 796
Yhteensä				24 177	24 228	24 494

Sähköntuotanto lähteittäin Pohjoismaissa						Edelliset 12kk
TWh	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	
Vesivoima	4,8	5,1	8,9	10,5	22,0	20,4
Ydinvoima	5,7	6,0	12,5	11,9	22,0	22,6
Lämpövoima	1,5	1,4	5,5	4,6	8,3	9,2
Yhteensä	12,0	12,5	26,9	27,0	52,3	52,2

Sähköntuotanto lähteittäin Pohjoismaissa						Edelliset 12kk
%	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	
Vesivoima	40	41	33	39	42	39
Ydinvoima	48	48	47	44	42	43
Lämpövoima	12	11	20	17	16	18
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Sähkönmyynti						Edelliset 12kk
milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	
Sähkönmyynti EU-maissa ja Norjassa	659	645	1 531	1 582	3 110	3 059
Sähkönmyynti Venäjällä	135	114	297	244	505	558
Yhteensä	794	759	1 828	1 826	3 615	3 617

Lämmönmyynti						Edelliset
milj. euroa	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	12kk
Lämmönmyynti EU-maissa ja Norjassa	224	228	763	708	1 309	1 364
Lämmönmyynti Venäjällä	60	52	192	165	287	314
Yhteensä	284	280	955	873	1 596	1 678

Sähkönmyynti alueittain						Edelliset
TWh	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	12kk
Suomi	5,7	6,8	13,8	15,4	30,7	29,1
Ruotsi	6,5	7,0	13,5	14,4	28,3	27,4
Venäjä	4,6	4,5	10,2	10,0	18,7	18,9
Muut maat	0,8	0,7	1,9	1,7	3,2	3,4
Yhteensä	17,6	19,0	39,4	41,5	80,9	78,8

Nord Poolissa tehdyt ostot ja myynnit on netotettu tunneittain konsernitasolla.

Lämmönmyynti alueittain						Edelliset
TWh	II/2011	II/2010	I-II/2011	I-II/2010	2010	12kk
Venäjä	4,3	4,0	15,3	15,5	26,8	26,6
Suomi	1,7	1,8	5,1	5,3	9,6	9,4
Ruotsi	1,2	1,8	5,4	6,4	10,9	9,9
Puola	0,5	0,5	2,6	2,3	4,0	4,3
Muut maat ¹⁾	0,8	0,7	2,0	1,9	3,6	3,7
Yhteensä	8,5	8,8	30,4	31,4	54,9	53,9

1) Sisältää Iso-Britannian, joka raportoidaan Power-divisioonan muu myynti -rivillä.